

panorama

inforegio

34

2010. gada vasara

Reģionālā politika – integrēta pieeja

visaptverošs skatījums

REDAKTORA SLEJA

Dirks Āners (*Dirk Ahner*)

3

PĀRSKATS

Integrēta pieeja kohēzijas politikai

4-5

6-9

INTERVIJAS

Fabricio Barka (*Fabrizio Barca*), Braiens Robsons (*Brian Robson*)

10-13

EIROPAS VALSTĪS

Projekti no Portugāles, Ungārijas, Francijas, Polijas, Vācijas un Beļģijas

14-15

UZMANĪBAS LOKĀ – BAVĀRIJA

Integrēta rīcība palīdz strukturāli vājākiem Bavārijas apvidiem izmantot visas iespējas

16-17

KOPĪGS PAMATS

Integrācijas praktiskie aspekti

18-20

PĀRI ROBEŽĀM

Pilsētu attīstība un integrēta politika – Kopienas atbalsts pilsētu attīstībai

21

ĪPAŠS TEMATS

Attālākajiem reģioniem – integrēta pieeja

22-23

REGIO TEMATI

Kohēzijas politika – nozīmīgs faktors stratēģijā *Eiropa 2020*

24-25

KAS NOTIEK MŪSU PROJEKTOS

Manheimas projektā *Popakademie*
Svonsijas Universitātes Nanoveselības centrā (*Centre for NanoHealth*)

26-27

SADARBĪBAS TĪKLU VEIDOŠANA

Kopīgas idejas, kopīgi rezultāti (2010. gada konkurss *RegioStars*, 2010. gada atvērto durvju dienas, *URBACT* ikgadējā konference)

28

DARBA KĀRTĪBA – NODROŠINIET, KA JŪS SADZIRD

Šajā *Panorama* numurā pievērsīsimies tādiem jēdzieniem kā „integrācija”, „integrēta pieeja” un „integrēta politikas veidošana” un to nozīmei. Tā būtībā ir politikas jomu savstarpējā atkarība, t.i., transporta sistēmām, piemēram, ne tikai jā rūpējas par pasažieru pakalpojumiem, bet arī jāņem vērā tādi vides faktori kā energoefektivitāte, trokšņu līmenis un gaisa piesārņojums.

Nesen piedzīvotā ekonomikas krīze ir pamatīgi satricinājusi visu ES, tāpēc vēl jo ātrāk ir vajadzīga efektīva politika. Pamatojoties uz to, Eiropas Komisija publicēja stratēģiju *Eiropa 2020*, kurā noteikti šādi mērķi:

- gudra izaugsme – uz zināšanām un inovāciju balstītas ekonomikas attīstība;
- ilgtspējīga izaugsme – resursu ziņā efektīvākas, videi nekaitīgākas un konkurētspējīgākas ekonomikas veicināšana;
- integrējoša izaugsme – tādas ekonomikas veicināšana, kurā ir augsts nodarbinātības līmenis un kas nodrošina sociālo un teritoriālo kohēziju.

Lai to panāktu, jāveido tādas pieejas, kurās no visiem aspektiem aplūkots, kā politikas jomas ietekmē cita citu.

Gatavojot programmas nākamajam laikposmam, kurš sāksies 2013. gadā, mēs varēsim uzlabot kohēzijas politikas īstenošanas efektivitāti un kvalitāti. Svarīgi ir nepalaist garām šo iespēju pārskatīt politiku, jo tādējādi to var vairāk virzīt uz ietekmi un rezultātiem.

Tā kā pastiprinās diskusijas par turpmāko Eiropas kohēzijas politiku, cita starpā jāatrisina arī jautājums par to, kā tajā varētu vienlaikus nodrošināt pienācīgu pamatu integrētiem risinājumiem, kuri piemēroti cilvēku zināšanām un vajadzībām, un nepieļaut universālu pieeju.

Šajā *Panorama* numurā aplūkosim integrētās pieejas īstenošanu pašreizējā programmu laikposmā, īpaši izceļot Bavāriju un minot arī piemērus no Francijas, Vācijas, Ungārijas, Polijas un Portugāles. Tāpat ir izveidota grupa Eirometropole Lille-Kortreika-Turnē, ar kuru tiek pārbaudīta pieejas piemērotība teritoriālajai sadarbībai.

Integrētā pieeja ir bijusi īpaši noderīga pilsētu vidē – rakstā „Pilsētu attīstība un integrēta politika” attēlots, kā Eiropas kohēzijas politika palīdzējusi sekmēt integrētu pilsētu attīstību.

Uzmanība jāvelta arī Eiropas attālākajiem reģioniem, jo tie atrodas tālu no Eiropas ekonomiskās izaugsmes centriem un tādēļ bieži vien sastopas ar grūtībām. Šajā gadījumā īpaši būtiska nozīme var būt teritoriālajai pieejai, kura raksturīga Eiropas kohēzijas politikai.

Nobeigumā jāatzīmē, ka savu viedokli par integrēto pieeju snieguši arī divi šīs jomas eksperti: Mančesteras Universitātes (Apvienotā Karaliste) profesors Braiens Robsons (*Brian Robson*) un neatkarīgā ziņojuma „Darba kārtība reformētai kohēzijas politikai” autors profesors Fabricio Barka (*Fabrizio Barca*).

Ceru, ka šis *Panorama* numurs būs jums noderīgs un ka dažas šeit minētās idejas un koncepcijas varēsiet „integrēt” savā darbā.

Patīkamu lasīšanu!

Dirks Āners (Dirk Ahner)

Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta vadītājs

INTEGRĒTA PIEEJA KOHĒZIJAS POLITIKAI

Pēdējo gadu laikā, debatējot par Eiropas kohēzijas politiku, vislielākā uzmanība tiek veltīta tam, ko tā ir panākusi ar integrētu pieeju politikas veidošanai. Jautāsim – ko tas īsti nozīmē? To uzzināsim šajā *Panorama* numurā, kurā izskaidroti visi integrētās pieejas aspekti.

Kur radusies šī ideja?

Integrētās pieejas pirmsākumi meklējami vēl tajā laikā, kad radās Eiropas kohēzijas politika. 1957. gadā sešas dibinātājvalstis parakstīja Romas Līgumu ar mērķi „stiprināt savu tautsaimniecību vienotību un nodrošināt to harmonisku attīstību, mazinot atšķirības, kas pastāv dažādu reģionu starpā, un mazāk attīstīto reģionu atpalicību”. Šī mērķa pamatā bija bažas, ka daži mazāk attīstītie reģioni nespētu izmantot turpmākas tirgus integrācijas sniegtās priekšrocības.

Vairākas veiksmīgas paplašināšanās ir radījušas vēl krasākas atšķirības starp ES reģioniem. 1986. gadā, kad Eiropas Savienībai pievienojās Grieķija, Spānija un Portugāle, to iedzīvotāju īpatsvars, kas dzīvo reģionos, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju ir zem 30% no ES vidējā rādītāja, palielinājās ļoti strauji, sasniedzot 20% līdzšinējo 12,5% vietā. Pēdējās divas paplašināšanās radīja vēl lielāku plaisu starp reģionu attīstības līmeņiem un jo īpaši nostiprināja vajadzību pēc politikas, kas veicinātu attīstību visos reģionos.

Lisabonas Līgumā līdztekus ekonomiskajai un sociālajai kohēzijai nepārprotami minēta arī teritoriālā kohēzija kā viens no Eiropas Savienības pamatuzdevumiem. Tas nozīmē, ka teritoriālajos jautājumos un Kopienas politikā, tostarp stratēģijā *Eiropa 2020* noteiktajos uzdevumos, ir vairāk jāapsver to teritoriālā ietekme.

Integrētā pieeja paredz, ka, lai veicinātu attīstību, ir rūpīgi jākoordinē valsts politikas jomas. Piemēram, nozīmīgs devums attīstībai var būt ieguldījumi gan infrastruktūrā, gan arī izglītībā un inovācijā. Taču šādi koordinācijai jāgā ir tikai reģionālajā līmenī, jo izaugsmes faktori katrā reģionā krasi atšķiras. Tāpēc kohēzijas politikas galvenais stūrakmens ir integrētās reģionālās attīstības stratēģijas.

Pašreizējā situācija

Pēdējo gadu laikā Eiropas kohēzijas politikā ir pieņemts jauns reģionālās ekonomikas attīstības modelis. Šī politika, kuras mērķis sākotnēji bija uzlabot mazāk attīstīto reģionu stāvokli, pamazām ir pārtapusi par reģionālās izaugsmes un konkurētspējas uzlabošanas rīku. Tieši šeit atklājas integrētās pieejas patiesā vērtība – lai veiksmīgi īstenotu kādu politikas jomu, piemēram, transporta politiku, ir jāņem vērā arī vides, sociālās un citas politikas aspekti.

Jaunākie pētījumi liecina, ka ekonomikas izaugsmes pamatā ir ne vien resursu pieejamība, bet arī savstarpēji atkarīgu izaugsmes faktoru efektīva pārvaldība. Piemēram, ESAO 2009. gada ziņojumā apgalvots, ka infrastruktūras uzlabojumi paši par sevi negarantē lielāku izaugsmi, taču, ja līdztekus uzlabo arī izglītības un inovācijas līmeni, infrastruktūrai var būt vērā ņemama ietekme uz izaugsmi.

Tāpat, ja pētniecības un izstrādes darbs ir pievērsts kādam noteiktam apgabalam vai reģionam, tas vēl nenozīmē, ka gūtie rezultāti labvēlīgi atsauksies tikai uz šo konkrēto teritoriju. Viena reģiona panākumi kādā jomā bieži vien var būt ļoti cieši saistīti ar cita reģiona panākumiem. Ņemot to visu vērā, reģionālās ekonomikas attīstības stratēģijas jāveido mīļiedarbībā, nevis nošķirtībā.

Kā gan visi šie mērķi sader cits ar citu?

Eiropas kohēzijas politikas vispārīgais mērķis vienmēr bijis nemainīgs – veicināt Eiropas Savienības un tās reģionu harmonisku attīstību. Tam ir būtiska ietekme uz trīs stratēģiskajiem mērķiem, kuri noteikti stratēģijā *Eiropa 2020*:

- veicināt gudru izaugsmi, uzlabojot konkurētspēju, īpaši mazāk attīstītajos reģionos;
- veicināt integrējošu izaugsmi, sekmējot nodarbinātību un uzlabojot iedzīvotāju labklājību;
- veicināt videi nekaitīgu izaugsmi, aizsargājot vidi un uzlabojot tās kvalitāti.

Integrācija un teritoriāla rakstura politika

Kā integrēta pieeja iederas teritoriāla rakstura politikā, piemēram, Eiropas kohēzijas politikā? Ikdienā īstenojot Eiropas kohēzijas politikas programmas, kļuvis skaidrs, ka ir jāveido sadarbība ar dažādiem valdības līmeņiem. Cieši sadarbojoties Eiropas, valsts, reģionālajā un vietējā līmenī, Eiropas kohēzijas politika var panākt dažādu politikas virzienu saskaņotību un sinerģiju, kā arī paraugprakses izplatīšanu.

Teritoriālajai politikai būtiski ir arī veidot elastīgāku pieeju ģeogrāfiskajiem aspektiem, proti, nedrīkst aizmirst, ka apgabali mēdz būt gan mazi, piemēram, salas un pilsētu rajoni, gan lieli, piemēram, metropoles reģioni un makroreģioni (Baltijas jūras reģions). Piemēram, kaut arī dažas kohēzijas politikas programmas varētu izveidot ar mērķi uzlabot piekļuvi platjoslas internetam dažādos reģiona apgabalos, ieguldījumi, visticamāk, neatmaksātos tik lielā mērā, lai atsevišķi uzņēmumi vēlētos uzņemties tās īstenot. Savukārt, izstrādājot daudzreģionu dimensijas programmas, to mērķis būtu kopīgas stratēģijas īstenošana visos reģionos nolūkā attīstīt teritoriju. Tātad ģeogrāfiskie aspekti ir jāņem vērā.

Integrācija nenotiek bez sarežģījumiem

Integrētas pieejas problēmjautājumi jārisina arī tiem, kuri to īsteno praksē. Izmantojot integrētu pieeju reģionālās ekonomikas attīstīšanai, politikas veidotājiem jāsekmē tās programmas stratēģijas, kas atbilst patiesajām vajadzībām, un jāapzinās, ka nosacīti vienkāršais risinājums – resursu novirzīšana atsevišķiem sektoriem – nesniegs cerētos rezultātus.

Tāpēc ir jānosaka tādi mērķi un uzdevumi, kuru pamatā ir reģiona problēmjautājumu analīze, piemēram, ir jāapsver – visticamāk, valsts līmenī – transporta sistēmas nozīme vispārēju ekonomikas, sociālo un vides mērķu sasniegšanas atvieglošanā.

Vietējās stratēģijas jānosaka nevis nošķirti, bet gan apsverot tās stratēģijas, ko īsteno arī citās jomās, piemēram, attiecībā uz kaimiņu reģioniem. Šajā ziņā Eiropas kohēzijas politika ir guvusi pieredzi, atbalstot tādu starpreģionālo koordinācijas programmu izstrādi, kas ES reģioniem palīdz mijiedarboties un izmantot kopīgas sadarbības iespējas. Īsumā, integrētā pieeja ļaus sasniegt labākus rezultātus nekā atsevišķas iniciatīvas, jo koordinēs rīcību visos politikas virzienos.

«...integrētas pieejas problēmjautājumi jārisina arī tiem, kuri to īsteno praksē.» »

Estação do Oriente stacija Lisabonā, Portugālē

FABRICIO BARKA (FABRIZIO BARCA)

Dr. Fabricio Barka ir Itālijas Ekonomikas un finanšu ministrijas ģenerāldirektors.

Šobrīd Barka ir ES Komisijas īpašais padomdevējs un politisko zinātņu lektors vienā no Parīzes universitātēm, kā arī sarakstījis daudz darbu par korporatīvo pārvaldību un Itālijas vēsturi.

Savā ziņojumā par turpmāko kohēzijas politiku to raksturojāt kā teritoriāla rakstura politiku. Kā tas sasaucas ar integrētu pieeju politikas veidošanā? Vai ir kāda saistība starp šīm abām politikas veidošanas metodēm?

Teritoriālā pieeja ir politikas stratēģija, kuras mērķis ir sekmēt attīstību no ārpusē (vietas), īstenojot konkrētiem apstākļiem piemērotus pasākumus. Dažādu nozaru pasākumu integrācija ir viens no teritoriālās politikas veidošanas elementiem, ko papildina līgumi, vairāklīmeņu pārvaldība un partnerību sistēmas.

Integrācijai vajadzīga teritoriāla pieeja, jo dažādu nozaru pasākumus var integrēt tikai un vienīgi ģeogrāfiskā līmenī. Var veidot nozaru sadarbību valstu galvaspilsētu, iedzīvotāju vai reģionālajā līmenī, tomēr šāda integrācija būs vien teorētiska. Tikai projekta līmenī tiek ņemtas vērā konkrētās teritorijas raksturiezīmes un rodas izpratne par to, ka mērķi var īstenot, vienīgi apvienojot visus dažādos elementus.

Savā darbā „Eiropas Savienība un kohēzijas politika – vīzija nākotnei” („The Union and Cohesion Policy – Thoughts for Tomorrow”) jūs runājat par vairākiem ES problēmjautājumiem, piemēram, vides, ekonomikas un sociālajā jomā. Kā, jūsuprāt, integrētā pieeja varētu palīdzēt tos risināt un kāpēc tieši tā būtu jāizraugās?

Integrētajai pieejai par labu liecina vairāki faktori. Pirmkārt, ir jāņem vērā, ka šīm problēmām ir teritoriāls raksturs, jo, piemēram, klimata pārmaiņu un migrācijas problēmas, kam jāmeklē inovatīvi risinājumi, tā pa istam ir saredzamas tikai ģeogrāfiskā līmenī.

Otrkārt, lai risinātu aktuālās problēmas, jāapvieno vispārējās un jau ierastas zināšanas, kas neattiecas uz kādiem noteiktiem apstākļiem, ar to personu zināšanām, kuras darbojas vietējā līmenī. Tātad ir vajadzīga arī vietēja rakstura pieredze, kuras apkopošanai jāveido jauna pieeja.

Trešais faktors ir pasniegšanas veids. Esam mācījušies gan no ASV, gan Eiropas pieredzes, ka efektīvas politikas priekšnosacījums ir nekādā gadījumā necensties uzskatīt, ka ir rasts pastāvīgs risinājums, jo pastāvīgu risinājumu gluži vienkārši nav – lai arī cik efektīva izrādītos politika, tā drīz vien zaudēs iedarbīgumu, jo ļaudis atradīs veidus, kā to apiet. Tāpēc galvenais elements politikas raksturošanā, veidošanā un īstenošanā ir eksperimentālisms, kura koncepcija liecina par to, ka šeit ir dota iespēja eksperimentēt ar risinājumiem un tos pārbaudīt, kritizēt un paust vienprātību vai nevienprātību. Tik tiešām, teritoriālā pieeja ir lieliski piemērota politikas eksperimentiem.

Jūs minējāt, ka ir nepārprotami un precīzi jānošķir tie politikas pasākumi, kuru mērķis ir ienākumu un izaugsmes palielināšana, no tiem, kuru mērķis ir nevienlīdzības mazināšana. Vai tas nav pretrunā integrētai pieejai?

Jebkuras attīstības politikas mērķi ir vienlīdzība un efektivitāte, proti, sociālā iekļaušana jeb daudzšķautņainie tautas labklājības aspekti, kā arī efektivitātes rādītājs – pilnīga potenciāla izmantošana. Tāpēc jautājums ir pavisam cits: „Vai tiesa, ka tie paši cēloņi, kuri kavē sociālo iekļaušanu, ir vainojami arī pie tā, ka netiek izmantots viss pieejamais potenciāls?”

Tā tas arī ir – tur, kur ir vājas struktūras un zaudēts potenciāls, novatoriem nav iespēju pietiekami izvērsties, un pie varas nemainīgi paliek „vecā gvarde”, kura rada institucionālo stagnātismu.

Pareizi īstenota teritoriālā politika ieviesīs izmaiņas varas struktūrās un labvēlīgi iespaidos inovācijas, vienīgi tas notiks ilgā laikposmā. Taču, ja ir panākta labāka iekļaušana, tas vēl nenozīmē, ka automātiski augs arī potenciāls, vai otrādi, kaut arī cēlonis varētu būt līdzīgs. Pārāk ilgi esam ar efektivitātes plāniem pieseguši sociālos plānus, apgalvojot, ka varam vienlaicīgi īstenot abus. Tomēr šajā gadījumā tas nav iespējams.

Turklāt, kas ir vēl svarīgāk, šajā gadījumā neder pieņēmums, ka pasākumi viena jautājuma risināšanai ir piemēroti arī citiem jautājumiem. Konkrēts piemērs: iedomājieties reģionu, kura problēma ir vāja izglītības sistēma un kurā tiek ieguldīts reģionālais finansējums izglītības kvalitātes paaugstināšanai. Augstskolās studē jaunieši, kam ir izredzes kļūt par izciliem studentiem, ja ievērojami uzlabosies mācību programma. Tāpat reģionā ir daudz iedzīvotāju, kas skolu pametuši 16 gadu vecumā, neapgūstot specialitāti.

« Integrācijai vajadzīga teritoriāla pieeja. »»

Kur jūs novirzītu finansējumu? Ieguldot akadēmiski apdāvinātos jauniešos un viņu izredzēs un idejās, jūs visai ātri panāktu pozitīvus rezultātus pētniecības un inovācijas lauciņā, proti, paaugstinātu reģiona konkurētspēju. Savukārt, ieguldot iedzīvotājos, kas agrī pametuši skolu un kam trūkst kvalifikācijas, jūs neko nedarītu reģionālās inovācijas labā, taču ārkārtīgi veicinātu sociālo iekļaušanu, jo divu vai trīs gadu laikā šie iedzīvotāji kļūtu par labākiem pilsoņiem un uzlabotu dzīves apstākļus gan sev, gan apkārtnējiem.

Abi minētie faktori veicina attīstību, tāpēc kohēzijas politikā jāiekļauj kā viens, tā otrs. Tikai jāņem vērā, ka katram no tiem ir jāpiemēro skaidri noteikti atsevišķi pasākumi, kas ir nepārprotami jāparedz vai nu vienam, vai otram faktoram.

Iepriekšminētajai rīcībai ir vēl kāds iemesls – rezultātu sasniegšana. Ja abus jautājumus risinātu nedalīti vienu no otra, vietējā līmeņa pārvaldes iestādes pietiekami skaidri neformulētu mērķus. Šādā veidā tās izvairās no rezultātu pārraudzības un apstiprināšanas. Situācija kļūst daudz skaidrāka tikai tad, ja ir skaidri nodalīti atšķirīgie mērķi.

Šobrīd notiek integrētās politikas veidošanas izvērtēšana. Vai nav grūtāk izvērtēt šādu politiku?

Atklāti runājot, tā ir, jo kvantitatīvs, pamatīgs un hipotētisks ietekmes novērtējums integrācijas faktora ietekmē kļūst daudz sarežģītāks, proti, integrētie dažādu nozaru pasākumi sastāv no daudziem elementiem. Lai mazattīstītā reģionā uzlabotu iespējas bērniem, vienlaikus jāpievēršas gan izglītības kvalitātes celšanai, gan lielākai bērnu drošībai skolā un uz ielām, gan viņu mobilitātei, kā arī citiem elementiem.

Novērtējot visu kopumu, mēs sastopamies ar problēmu – ja konstatējam, ka viss kopums ir īstenots ar panākumiem, nav iespējams noteikt, tieši kurš no faktoriem ir iedarbojies, kaut arī mēs vēlētos zināt, kādā veidā un kāpēc tieši tas. Nevijus rodas jautājums: vai šo konkrēto faktoru varēja īstenot bez visiem pārējiem?

Jā, šajā gadījumā sarežģījumu ir vairāk, taču atbilde šeit jāmeklē eksperimentālismā, kas ir pieļaujams teritoriālajā pieejā, jo ar tā palīdzību tiek veicinātas atklātas un godīgas pārrunas ar reģionā iesaistītajiem. Tā ir kā izmēģinājumu „darbnīca”, kurā veido sadarbību un risina aktuālas lietas, rēķinoties ar kļūdīšanās iespējamību.

BRAIENS ROBSONS (BRIAN ROBSON)

Braiens Robsons ir Mančesteras Universitātes emeritētais profesors.

1983. gadā Robsons nodibināja Pilsētu politikas pētījumu centru (Centre for Urban Policy Studies, CUPS), ar kura līdzdalību valdības vārdā veicis virkni pētījumu nolūkā izvērtēt pilsētu un reģionālo politiku.

Kāda ir integrētas pieejas pievienotā vērtība reģionālās ekonomikas attīstībā?

Sekmīgu ekonomikas attīstību var veicināt divi integrācijas aspekti. Pirmais no tiem attiecas uz saiknes veidošanu starp dažādām ekonomikas jomām, jo mājokļu, transporta, nodarbinātības un vides kvalitātes jomas un daudzu sociālo elementu mijiedarbības rezultātā notiek ekonomikas attīstība. Tomēr administratīvos nolūkos pārvaldības pasākumus vienmēr iedala atsevišķās jomās, un nekad nav bijis viegli rast tām kopīgas prioritātes, jo ikvienai piemīt tikai tai raksturīgi mērķi, prioritātes un budžets. Taču, lai panāktu reģionālās ekonomikas attīstību, ir jāizvērtē, kā šie institucionāli nošķirtie elementi ietekmē cits citu. Šīs ekonomikas struktūras pamatā ir galvenās saiknes, kas vieno darba tirgu un mājokļu tirgu. Tāpēc vēl jo vairāk ir jāpiesaista transporta politika, kas diemžēl ne visās dalībvalstīs ir pietiekami attīstīta.

Otrais aspekts ir saistīts ar teritoriālā faktora atzīšanu par vienu no būtiskākajiem politikas elementiem. Ekonomikas attīstība liek mums visiem iejusties ģeogrāfa ādā un atskārst telpas nozīmi. Apvienotās Karalistes reģionālās aģentūras šobrīd veic svarīgu uzdevumu – integrē ekonomikas stratēģijas, kas agrāk bija nošķirtas un neparedzēja teritoriālos jautājumus, un stratēģijas, kurās iekļauta mājokļu politika un teritoriālie jautājumi. Tomēr tas nav tik vienkārši, jo politikas veidotājiem jānosaka vispiemērotākā teritoriālā pieeja un jāatlasa labākās ieguldījumu prioritātes. Integrējot ekonomisku un visaptverošu stratēģiju, nevar iztikt bez prioritāšu noteikšanas. Tāpat tiek uzsvērts, ka šajā gadījumā piemērotāka ir pilsētu un reģionu teritoriālā pieeja, kas aizstāj administratīvi teritoriālo pieeju, kuras pamatā ir rajoni vai formāli reģioni, jo tādējādi funkcionāli atzīst, ka vēra ņemama nozīme ir lielajām pilsētām, kas ir mūsu postindustriālās ekonomikas dzinējspēks.

Runājot par Liverpūles un Mančesteras līdzvērtīgo attīstību, kāda nozīme pilsētu konkurētspējā bijusi integrētajai pieejai?

Pilsētu konkurētspēja ievieš trešo integrācijas aspektu: privātā, publiskā un brīvprātīgā sektora apvienošanu partnerībās. Mančesterai ir lieliski veicies šajā jomā – pilsētas atjaunošanas pieejas pamatā bija daudzu spēcīgu publisko un privāto partnerību izveidošana. Daudzus galvenos attīstības procesus paveica izpildstruktūras, kuru darbu uzraudzīja pilsētas dome un kurās sadarbojās gan privātā, gan publiskā sektora pārstāvji. Šādas struktūras sniedz potenciālajiem ieguldītājiem lielāku pārlicību par pamatotiem komerciāliem apsvērumiem un ātrāku lēmumu pieņemšanas procesu. Visspilgtākais piemērs ir izpildstruktūra, ko izveidoja nolūkā atjaunot pilsētas centru pēc spridzinātāju uzbrukuma 1996. gadā. Tajā apvienojās pagaidu darbinieki no domes, privātā sektora attīstības struktūrām un ieguldītājiem. Centru atjaunoja iespaidīgā ātrumā, un mazumtirdzniecības veikali un biroju telpas atsāka pilnā sparā darboties tieši ap to laiku, kad ārpus pilsētas atvēra milzīgu tirdzniecības centru, kas pretējā gadījumā būtu nelabvēlīgi ietekmējis pilsētas centra komerciālo dzīvotspēju.

Ekonomiskais uzplaukums Liverpūlē sācies tikai nesen un ne tik pārlicinoši. Tas ir daļēji skaidrojams arī ar nestabilāku politisko pārvaldību pilsētā. Daudzi politiķi atteicās sadarboties ar privāto sektoru, tāpēc izveidoto partnerību skaits bija niecīgs. Tomēr apjomīgie finanšu līdzekļi, ko pilsēta saņēma no 1. mērķa, sākotnēji iestrēga pusceļā, jo konkurējošie spēki cīnījās par to, lai sev iegūtu lielāko „kumosu”. Tas ir palicis pagātnē, un Liverpūle ir sākusi piesaistīt jaunus ieguldījumus, kā arī tās ekonomikas izredzes ir cerīgākas. Ja tā būtu bijusi gatava ar spēcīgāku integrējošu partnerību palīdzību noteikt prioritātes, tās atjaunotne, visticamāk, būtu notikusi agrāk, nevis tad, kad lejupslīde jau uzņēmusi apgriezienus. Tomēr nevajadzētu pārlieku vainot tikai agrāko integrācijas trūkumu, jo, būdama viena no Eiropas „malējām” pilsētām, tā cieš arī no neizdevīga novietojuma – pilsēta atrodas tālu Eiropas malā un turklāt piekrastē, kas par veseliem 180 grādiem samazina tās piepilsētas zonu.

Vai, pēc jūsu domām, Eiropas reģionālajai politikai būtu jānodarbojas tikai nevienlīdzības mazināšanu vai tomēr jāpievēršas arī izaugsmei un konkurētspējai?

Nevienlīdzības mazināšana ir pareizā pieeja, tomēr ir visai grūti panākt to, lai mazattīstītie rajoni būtu vairāk saistīti ar pārtikušākiem un konkurētspējīgākiem rajoniem. Varētu būt sarežģīti rast risinājumus tādiem jautājumiem kā vienkārša fiziska piekļuve, lai uzlabotu transporta savienojumus ar aktīva darba tirgus rajoniem, prasmju piemērošana vietējo darba devēju vajadzībām un turīgāku mājsaimniecību piesaistīšana mazāk pārtikušajiem rajoniem. Tāpēc viens no politikas uzdevumiem ir apvienot nabadzīgos un attīstītos rajonus gan vietējā, gan apakšreģionālā, gan reģionālā līmenī. Ļoti daudz pilsētu un reģionu sevi uzskata par norobežotām zonām, nevis daļu no plaša apgabala – tas ir, iespējams, radies to politiķu ietekmē, kuri tiecas „pasargāt” savu teritoriju. Tomēr risinājums ir izvērstāka pilsētu un reģionu perspektīva. Piemēram, Anglijā vispiemērotākā stratēģija dažām novājinātām pilsētām, kurās reiz plauka kāda noteikta rūpniecības nozare, ir mazāk censties atjaunot rūpniecisko darbību, bet vairāk pievērsties mājokļu izbūvei un dzīvojamās vides pilnveidošanai, lai piesaistītu mājsaimniecības, kuru locekļi regulāri brauc uz darbu tuvējās lielās pilsētās, tādējādi izmantojot iespēju palielināt ienākumu plūsmu ar vietējo nodokļu un vietējo preču un pakalpojumu aizsardzības pasākumu palīdzību.

Integrējot ekonomisku un visaptverošu stratēģiju, nevar iztikt bez prioritāšu noteikšanas.

Kādus piemērus varat minēt veiksmīgas atjaunotnes ziņā, kuras pamatā ir integrēta pieeja?

Lielisks piemērs ir Mančesteras austrumu rajons. Izzūdot pamatīgajam rūpnieciskajam pamatam, šis rajons panīka. Tomēr virkne valdības finansētu iniciatīvu, ko pilsēta daudzu gadu garumā mērķtiecīgi īstenoja šajā rajonā, ļāva tam apvienot resursus vienā veselumā, kaut arī naudas līdzekļus piešķīra no dažādām pārvaldības nodaļām. Rajons vēl joprojām cīnās ar grūtībām, taču tajā ir notikušas vēra ņemamas pārmaiņas. Tā panākumi slēpjas šādos aspektos: ilgtermiņa – neatlaidīga problēmu risināšana vairāku desmitu gadu garumā; mērogs – teritorijai vairāk nekā 1000 hektāru platībā ir lielāka politiska ietekme; sabiedrības iesaistīšanās – sākotnējā programma tika plaši apspriesta vietējā līmenī un piesaistīja sabiedrību; apņemšanās – nemainīgs kompetentu darbinieku loks; konkurētspēja – vienlaicīga darba tirgus, izglītības, mājokļu, veselības aizsardzības un noziedzības apkarošanas jautājumu risināšana.

Ar reģionālā finansējuma palīdzību atjaunota Salfordas krastmala Lielās Mančesteras grāfistē

Panorama viesojas projektos, ko īsteno Portugālē, Ungārijā, Francijā, Vācijā un Polijā, kā arī kopīgajā Francijas-Belģijas projektā, lai uzzinātu, kā praksē notiek dažādu veidu integrētā attīstība.

Radošās kopas – radošais gars ir virzītājspēks

Portugāles pilsēta Obiduša, kura izslavēta ar Viduslaiku arhitektūru, ir iecienīts tūristu galamērķis. Šajā gleznainajā pilsētiņā un tās apkārtnē virmo radoša gaisotne – radoša kopa piedāvā reģionam jaunas uzņēmējdarbības idejas, kuras netieši ietekmē arī tradicionālo lauku ekonomiku.

Atjaunotā ēkā, kas kādreiz bijusi Obidušas Sv. Miķeļa klosteris, tagad atrodas atbalsta sistēma ABC – organizācija, kura sniedz palīdzību radošiem uzņēmējiem. To darbības profili ir visdažādākie – dizains, tūrisms, izdevējdarbība vai juvelierizstrādājumi.

„Darba [...] pamatā ir būtisks uzdevums – mums ir jāizgudro un jāizstrādā unikāli projekti, neskatoties uz to, ka apgabals ir mazs vai panīcis,” stāsta Obidušas mērs Telmo Farija (*Telmo Faria*). Šo uzdevumu palīdz īstenot radošo kopu projekts, kurš mazās pilsētās sekmē radošumu, lai izvērstu darbību kultūras un ekonomikas jomā. Šo pieeju parasti izmanto lielās pilsētās.

Kaut arī galvenais mērķis ir uzņēmējdarbības sekmēšana, integrētā pieeja rada nozīmīgus blakusefektus, piemēram, uz zināšanām balstītai ekonomikai vai piepilsētas zonu rehabilitācijai. Atverot mākslas galerijas, tematiskus restorānus un specializētas skolas un rīkojot seminārus vai gadatirgus, vienlaikus tiek attīstītas tādas nozares kā tūrisms, kulinārija, lauksaimniecība un mēbeļu ražotne, kas jau izsenis ir vietējās ekonomikas neatņemama sastāvdaļa.

Konceptija tiek īstenota 10 dažādās vietās, kuras ietilpst Obidušas pārvaldītā partneru tīklā.

RADOŠĀS KOPAS – FINANSĒJUMS

Projekta kopējais budžets: 709 337 eiro
ERAF ieguldījums: 532 380 eiro

UZZINIET VAIRĀK:

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creative-clusters/>

Budapeštas pilsētas Magdalēnas rajons – vispirms jādodomā par vietējo sabiedrību

Magdalēnas rajona projekta pamatprincips ir palīdzēt ļaudīm pašiem rūpēties par savu labklājību. Ar to tiek risināti sociāli, ekonomiski un vides jautājumi, ikvienā darbības posmā iesaistot arī iedzīvotājus.

Tā dēvētais Magdalēnas (jeb oficiāli ungāru valodā – *Józsefváros*) rajons ir viens no visnabadzīgākajiem Budapeštā, kurā ir augsts bezdarba un noziedzības līmenis, zems izglītības līmenis un slikti dzīves apstākļi. 2005. gadā iesāka projektu, ar kuru paredzēts uzlabot situāciju. Tā pamatā ir pieņēmums, ka dzīves apstākļus var uzlabot, izmantojot integrētu pieeju, kurā iekļauti visi trīs pilsētu rehabilitācijas pamatelementi (sabiedrība, ekonomika un vide).

Un kurš gan cits to paveiktu labāk kā paši iedzīvotāji? Iesaistot viņus dažādo pasākumu izstrādāšanā un īstenošanā, vairs gandrīz nemaz nebija iespējams kļūdīties ar pareizo mērķu noteikšanu.

Kā praktisku piemēru var minēt Matiaša laukuma atjaunošanas projektu, kura mērķis bija laukumam piešķirt sabiedriski aktīvu nozīmi. Uz vietas tika rīkotas sanāksmes ar iedzīvotājiem, lai apspriestu plānus, izstrādes procesā notika iedzīvotāju apsekošana, kā arī vietējo skolu skolēni laukumā izveidoja mazus uzkalniņus, kur apsēsties. Turpmākajos posmos reorganizēja satiksmi, uzbūvēja sabiedrisko tualeti, izveidoja gājēju celiņus un bijušajā cimdu ražošanas rūpnīcā ierīkoja sabiedrisko centru ar skatu uz laukumu.

Ungārijā pirmo reizi īsteno šāda veida izmēģinājuma programmu – pilsētas rajona atjaunošanu ar iedzīvotāju palīdzību, iekļaujot sociālos, kultūras un tehniskos aspektus.

MAGDALĒNAS PILSĒTAS RAJONA PROJEKTS – FINANSĒJUMS

Projekta kopējais budžets: 8 180 047 eiro
ERAF ieguldījums: 7 218 733 eiro

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.rev8.hu/>

Ildefransas reģions – zaļākai nākotnei

Ekoloģiskās būvniecības nozare ir izrādījusies piemērots risinājums Sēnas lejteces apgabalam. Atbalstot šo plaukstošo nozari, ir atrisināti vairāki savstarpēji saistīti problēmjautājumi, kas ietekmē reģionu.

Sēnas lejteces pilsētas rajonā, kas atrodas Parīzes ziemeļrietumos augšup pa Sēnas upi, panīka rūpniecība, tādēļ daudzi iedzīvotāji palika bez darba, turklāt arī darbinieku kvalifikācija neatbilda darbavietām. Tā rezultātā daudziem nācās katru dienu doties uz darbu pilsētas centrā.

Šī rajona vajadzībām un resursiem vispiemērotākā izrādījās ekoloģiskās būvniecības nozare – labvēlīgus apstākļus radījusi iecere no 2010. gada saražot 2500 jaunas mājas gadā, kā arī ir izstrādātas jaunas ēku energoefektivitātes pamatnostādnes. Papildus pieejami tādi resursi kā liels daudzums darbaspēka, daudz uzņēmumu būvniecības nozarē un tuvējā upe. Turklāt, izmantojot jaunākās tehnoloģijas, profesijas būvniecības nozarē gūst aizvien lielāku prestižu.

Ar finansējumu, ko piešķirā no integrētas pilsētu attīstības projekta *In'Europe* līdzekļiem, nodrošināja visu, sākot no mācību līdzekļiem un beidzot ar uzņēmēju konsultēšanu un pasākumiem pieprasījuma palielināšanai. 2009. gada jūnijā darbu sāka ekoloģiskās būvniecības aģentūra. Tās paspārnē atrodas Ekoloģiskās būvniecības mācību institūts (*Institut de Formation à l'Eco-Construction, IFECO*), kas ir pirmā šāda veida mācību iestāde reģionā.

Šobrīd tiek īstenoti pasākumi, lai palielinātu pieprasījumu ekoloģiskās būvniecības nozarē. Tajos ietilpst sabiedrības informēšanas kampaņas, reglamentējoši pasākumi nolūkā paplašināt kokmateriālu izmantošanu būvniecībā u.c.

„Institūts ir radījis sviras efektu,” skaidro projekta īstenotājiestādes Abu Sēnas krastu aglomerācijas kopienas (*Communauté d'agglomération des Deux Rives de la Seine*) ekonomikas attīstības un nodarbinātības direktors Žans Marī Ripārs (*Jean-Marie Ripart*). „Tas sagatavo nākotnes darba tirgum piemērotu paaudzi.”

IN' EUROPE PROJEKTS SĒNAS LEJTECĒ – FINANSĒJUMA AVOTI (2007.–2013. G.)

Reģionālie fondi

ERAF: 12 miljoni eiro

ESF: 4 miljoni eiro

Citi avoti

ELFLA: 1,07 miljoni eiro

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.europeidf.fr>

Inovāciju kapitāls – zinātnisko pētījumu ieviešana tirgū

Kapitālieguldījumu fonds, kuru Polijā pārvalda Malopolskas Reģionālās attīstības aģentūra (*Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, MARR*), nodrošina saikni starp vietējiem pētniekiem un uzņēmējiem.

Tā kā reģionā ir vairākas augstākās izglītības iestādes, uzņēmējdarbības un zinātniskie institūti, viena no tā pamatvērtībām ir pētniecības un izstrādes nozare, ko apliecina arī tādi faktori kā daudz reģistrētu patentu. Šis fonds tika izveidots, lai pilnībā izmantotu sniegtās iespējas un gūtu praktisku labumu no jaunām idejām, piemēram, jaunās tehnoloģijas no pētniecības struktūrām pārnesot tirgū.

Finansiālo palīdzību var izmantot daudzās nozarēs – finansējumam var pieteikt projektus IKT, atjaunojamās enerģijas, vides aizsardzības, veselības aizsardzības tehnoloģiju, medicīnas inženierzinātņu un farmācijas jomā.

Reģions gūst ne tikai ekonomisku labumu – tiek risināti arī informācijas sabiedrības, vides un veselības aizsardzības dienestu jautājumi, kā arī praksē ieviesti pētniecības un izglītības iestāžu risinājumi. Rūpējoties par dažādiem faktoriem, kopumā uzlabojas arī dzīves apstākļi.

„Ar fonda palīdzību mēs gatavojam augsni zināšanu un inovāciju pilnveidošanai reģionālā līmenī,” stāsta MARR pirmsinkubācijas speciāliste Anna Velminska (*Anna Welmińska*).

Finansējums ir pieejams divos posmos: pirmsinkubācijas posmā, kurā atlasa projektus, veic tehnoloģiju revīziju un izvēlas privāto ieguldītāju, kā arī kapitālieguldījumu posmā.

Ieguldīto daļu maksimālā vērtība ir noteikta 200 000 eiro apmērā. Līdz šim fonda līdzekļus ir izmantojušas 40 personas, tostarp zinātnieki, pētnieki un uzņēmēji.

KAPITĀLIEGULDĪJUMU FONDS – FINANSĒJUMS (2009.–2013. G.)

Kopējais budžets: 6 943 911 eiro

ERAF ieguldījums: 85 %

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.marr.pl/>

**EUROMÉTROPOLE
EUROMETROPOOL**
LILLE • KORTRIJK • TOURNAI

Kultūru daudzveidība – Eirometropole Lille-Kortreika-Turnē

Lai atvieglotu iedzīvotāju ikdienas dzīvi, trīs pilsētas – Lille, Kortreika un Turnē – izveidoja pārrobežu sadarbības grupu, kuru nodēvēja par Eirometropoli.

Lilles (Ziemeļfrancija) un Beļģijas pilsētu Kortreikas (Flandrija) un Turnē (Valonija) sadarbība ir 2008. gadā izveidotās Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) veidojums. Šo aglomerāciju raksturo vairāki atšķirīgi faktori – tā aptver trīs reģionus divās valstīs, kurās runā divās dažādās valodās (franču un flāmu valodā).

Veiksmīgs izrādījies lēmums integrēt šos dažādos teritoriālās attīstības aspektus, lai reģionā novērstu šķēršļus. „Šis ir robežreģions, kurā iedibinātas senas tradīcijas dažādu veidu pārrobežu apmaiņai,” skaidro Eirometropoles komunikācijas vadītāja Selīna Delēglisa (*Céline Deléglise*). „Tomēr vēl ir jāpārvar zināmi šķēršļi. Mūsu uzdevums – apvienot reģionu dažādās kultūras. [...] Mēs nodarbojamies ar apmaiņas sekmēšanu ekonomikas, sociālajā un kultūras jomā.”

Struktūrā, kas izveidota šī mērķa sasniegšanai, iesaistīti gan politikas pārstāvji, gan pilsoniskā sabiedrība, gan arī reģionu eksperti. Nolūkā pilnveidot Eirometropoli ir izveidotas sešas tematiskas darba grupas, kas pievērsušās ekonomikas attīstībai, mobilitātei, teritoriālai stratēģijai, sabiedriskajiem dienestiem, tūrismam un kultūrai.

Paveiktais darbs jau ir zināmā mērā labvēlīgi ietekmējis cilvēku ikdienas dzīvi – vilcienu reisus starp Lilli un Kortreiku ir samazinātas biļešu cenas, un Kortreiku un Turnē tagad savieno tieša vilcienu līnija, tādējādi pārceļotājiem ļaujot ietaupīt gan laiku, gan naudu. Uzlabojot mobilitāti, pārrobežu darba tirgus piedzīvo īstu uzplaukumu. Tāpat tiek rīkots ikgadējs pārrobežu darba gadatirgus, kurā tiek darba devēji ar darba meklētājiem no visiem trim reģioniem. 2010. gadā rīkotais gadatirgus notiks 28. oktobrī Kortreikā.

Ceļotāju ieguvums ir publicētā pārrobežu tūristu karte, kura ļauj apmeklēt dažādus apskates objektus aiz valsts vai reģiona robežām un aizmirst par valodas šķēršļiem. Iecerēts publicēt arī kopīgo kultūras darba kārtību.

Arī Eirometropoles lēmumu pieņēmēji rūpīgi apsver sociālos aspektus. Viņu darbības mērķos ietilpst veco ļaužu pansionāti: „Mums jānovērš šķēršļi, lai līdzsvarotu pieprasījumu un piedāvājumu,” stāsta Delēglisa. Tas nozīmē ne tikai risināt pārrobežu uzņemšanas administratīvos aspektus, bet arī medicīnas māsu valodas prasmju līmeņa celšanu.

Valodas prasmju līmenis ir vispārēja problēma, tāpēc šobrīd tiek izstrādāti mērķtiecīgi pasākumi tās risināšanai. Projekts *Transfrontalia*, kas saņēmis reģionālo finansējumu no ES *INTERREG IV* programmas, paredzēts abu valodu apguves un izmantošanas veicināšanai visos trīs reģionos.

Lilles-Kortreikas-Turnē trejsavienība ir Eiropā lielākā pārrobežu aglomerācija – šo daudzveidīgo apgabalu apdzīvo divi miljoni iedzīvotāju, un tā platība ir 3550 km². Projektā iesaistījušās 145 pašvaldības un 14 sabiedriskās iestādes valsts, reģionālajā un vietējā līmenī.

KAS IR ETSG?

Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG) ir juridisks instruments Eiropā, kuru no 2007. gada 1. augusta nepastarpināti piemēro visās ES dalībvalstīs. Tā mērķis ir uzlabot pārrobežu, starptautisku un starpreģionu sadarbību, ļaujot reģionālajām un vietējām iestādēm veidot sadarbības struktūras juridiskas personas statusā. Eirometropole Lille-Kortreika-Turnē ir pirmā šāda veida grupa.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.lillemetropole.fr/>

Integrēta attīstība Leipcigas pilsētā – panākumi tapšanas procesā

Leipciga, pilsēta Vācijas austrumos, pēdējo desmitgažu laikā ir piedzīvojusi iespaidīgas pārmaiņas. Tajā ir samazinājies bezdarba līmenis un kopumā uzlabojusies dzīves kvalitāte, un šo tendenci atspoguļo pieaugošais iedzīvotāju skaits. Šo pārmaiņu pamatā ir īstenotā Leipcigas harta integrētai pilsētu attīstībai.

Hartu pieņēma 2007. gadā Leipcigā, rīkojot neformālu ministru sanākumi, un tā ir pamatdokuments ilgtspējīgai pilsētu attīstībai Eiropā. 2008. gadā turpināja iesākto darbu un izstrādāja Eiropas pamatprincipu kopumu ilgtspējīgām pilsētām, kā arī izveidoja *LC-FACIL* – sešu *URBACT* pilsētu darba grupu – nolūkā vietējos apstākļos pārbaudīt šos Eiropas līmeņa pasākumus.

Būdam galvenā starp iniciatīvas partneriem, Leipciga var lepoties ar vērā ņemamu pieredzi, kuru guvusi pēdējo desmit gadu laikā – mazattīstīto rajonu rehabilitēšana integrētā veidā ļāvusi tai 2009. gadā izstrādāt integrētas pilsētas attīstības koncepciju, kuru piemēro visai Leipcigai. Par to, ka šāda veida attīstības stratēģija ir visai sarežģīta, liecina prāvs skaits šajā dokumentā iekļauto īpašo koncepciju, kuras saistītas ar mājokļu, darbaspēka tirgus, videi nekaitīgu vietu, izglītības, kultūras, satiksmes un daudziem citiem jautājumiem. Būtiski uzlabojumi tika panākti, nosakot starpdisciplinārus mērķus un visaptverošas prioritātes.

Šobrīd pilsēta piesaista daudz jauniešu, kas tajā rod labus dzīves apstākļus un dinamisku darba tirgu. Tomēr nevar apstāties pie sasniegtā – integrācija ir jāturpina, pastāvīgi rūpējoties par stratēģijas un praktisko pasākumu savstarpējo mijiedarbību. Novērtēšanas mehānismi un pārraudzības sistēma nodrošina ilgtspējību gan vidējā termiņā, gan ilgtermiņā.

LC-FACIL – IZSTRĀDES UN ĪSTENOŠANAS POSMA FINANSĒJUMS (2009.–2011. G.)

Projekta kopējais budžets: 299 240 eiro

ERAF ieguldījums: 228 727 eiro

Valsts līdzfinansējums no citiem avotiem: 70 513 eiro

UZZINIET VAIRĀK:

<http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/lcfacil/>

Leipcigas centrs

INTEGRĒTA RĪCĪBA PALĪDZ STRUKTURĀLI VĀJĀKIEM BAVĀRIJAS APVIDIEM IZMANTOT VISAS IESPĒJAS

PLATĪBAS ZIŅĀ BAVĀRIJA IR VISLIELĀKĀ VĀCIJAS FEDERĀLĀ ZEME, SAVUKĀRT IEDZĪVOTĀJU SKAITA ZIŅĀ TAS IR OTRAIS LIELĀKAIS REĢIONS, KURA IKP IEVĒROJAMI PĀRSNIEDZ ES VIDĒJO RĀDĪTĀJU.

„Reģionālais finansējums Bavārijā ir īpaši paredzēts strukturāli vājākiem Austrumbavārijas apgabaliem (galvenokārt lauku apvidiem) – Augšfrankonija, Augšpfalca un Lejasbavārija saņem 60 % ERAF finansējuma,” skaidro Bavārijas ekonomikas lietu ministrs Martīns Cails (*Martin Zeil*).

Šajos apgabalos izšķirīga nozīme ir integrētiem pasākumiem, lai izskaustu strukturālo vājumu. Īpaša uzmanība tiek veltīta saiknes veidošanai starp pilsētām un tuvākajiem lauku apvidiem, lai radītu „ķēdes reakciju” tālu aiz pilsētu robežām. Dažādu faktoru, piemēram, dabas resursu, cilvēkresursu, rūpniecības modeļu, inovāciju, pilsētu attīstības un infrastruktūras, mijiedarbība tiek sekmēta tā, lai visas reģionālās struktūras būtu ieguvējas.

Minhenes apgabals, kurš ir strukturāli spēcīgāks, neatbilst šo pasākumu kritērijiem, tāpēc finansējumu integrētai rīcībai saņem no starptautiskas sadarbības iniciatīvām.

Turpmākajos piemēros izklāstīts, kā visā reģionā praktiski īsteno integrēto pieeju.

„MANTOJUMS KĀ IESPĒJA” RĒGENSBURGAS VĒSTURISKAJAI PILSĒTAS AINAVAI

Vecpilsētas saglabāšanai būtiski ir rast pareizo līdzsvaru starp visām tās atšķirīgajām funkcijām.

UNESCO Pasaulē mantojuma sarakstā iekļauto Rēgenzburgas pilsētas centru veido neatkārtojama arhitektūra – senās ēkas saglabājušās no Vidējiem viduslaikiem, kad pilsēta bija Centrāleiropas tirdzniecības centrs.

Mūsdienās vecpilsētai jānodrošina virkne dažādu vajadzību – mazumtirgotājiem, dzīvojamām mājām un izklaides centriem jāpiemērojas mobilitātes un tūrisma vajadzībām.

Šim nolūkam ir paredzēts projekts „Mantojums kā iespēja” (*HerO*), kurā ievērots pamatprincips, ka vēsturiskās pilsētas ainavas jāuztver kā dzīvi organismi, kas ir dzīvotspējīgi tikai tad, ja visas to funkcijas tiek pārvaldītas integrētā veidā.

Rēgenzburgā strādā pie tā, lai apmierinātu pieprasījumu pēc jaunas infrastruktūras un sabiedriskā transporta uzlabojumiem, neizjaucot vēsturisko struktūru. Uzdevums ir saglabāt tās pievilcību iedzīvotāju un tūristu acīs, kā arī nodrošināt jaunas peļņas iespējas vietējiem mazumtirgotājiem. Šobrīd ir gūta zināma paraugprakse šī uzdevuma risināšanā, piemēram, projekts „2020. gada mazumtirdzniecības koncepcija”, kura mērķis ir palīdzēt vecpilsētas mazumtirgotājiem veiksmīgi konkurēt ar tirdzniecības centriem.

Pilsēta pašlaik izstrādā kultūras mantojuma integrētas pārvaldības plānu.

MINHENE UN TUVĒJIE LAUKU APVIDI – SKATS AIZ PILSĒTAS ROBEŽĀM

Bavārijas galvaspilsēta ir šī reģiona ekonomikas centrs, un jau vairākus gadu desmitus tajā pastāvīgi pieaug iedzīvotāju skaits. Lai šī izaugsme būtu ilgtspējīga, jāizmanto integrēta pieeja.

Minhene ir iekļauta tiklā *CityRegion.Net*, kas saviem dalībniekiem palīdz uzlabot reģionālo sadarbību un jo īpaši cīnās pret pilsētu izplešanos. Minhēnē ir īstenoti dažādi pasākumi nolūkā uzlabot pilsētas un lauku apvidu savstarpējo sadarbību.

Vispirms izveidoja pārskatu par paraugpraksi sabiedrisko attiecību jomā, lai veicinātu kopīgu reģionālo pasākumu īstenošanu un veidotu reģionālo identitāti.

Šim nolūkam izveidoja vietējo darba grupu, kurā apvienojušās šādas nozīmīgas struktūras: Minhēnes metropoles reģions Eiropā (*European Metropolitan Region Munich, EMM*), reģionālais sabiedriskā transporta uzņēmums *MVV*, augstskolas, reģionālās plānošanas iestādes un Bavārijas federālās zemes Ekonomikas, infrastruktūras, transporta un tehnoloģiju ministrija.

Darba grupa nosaka problemātiskās jomas un piedāvā iespējamus risinājumus. Apgabalos, kur šī ciešā sadarbība nesusi augļus, tā nodarbojas ar reģionālas nozīmes atpūtas vietu, piemēram, publiski pieejamu ezeru un veloceliņu, plānošanu un uzturēšanu, kā arī tādu transporta jautājumu risināšanu kā satiksmes sastrēgumi.

BAIREITAS BIOENERĢIJAS PROJEKTĀ IETVERTI AGROVIDES UN ENERĢĒTIKAS JAUTĀJUMI

Baireita ir izraudzīta par vienu no valsts 25 bioenerģijas paraugreģioniem, kuros īsteno inovatīvas koncepcijas nolūkā panākt ilgtspējīgu bioenerģijas patēriņu.

Kāpēc izraudzījās Baireitu? „Baireitā ir lieliski apstākļi bioenerģijas izmantošanai, jo 90 % reģiona klāj lauksaimniecības zeme un meži,” apgalvo reģionālais vadītājs Aleksandrs Pops (*Alexander Popp*). „Saražotās bioenerģijas daudzums pietiktu pusei privāto mājsaimniecību, turklāt radītas jaunas darbavietas un ieguvums būtu vismaz 50 miljonu eiro apmērā.”

Bioenerģija, kas nekaitē videi, sekmē lauksaimniecisko ražošanu un apmierina vajadzību pēc enerģijas, ir pavisam jauna iespēja veidot saikni starp Baireitas pilsētu un lauku apvidiem, kuri to ieskauj, tādējādi nodrošinot savstarpēju izdevīgumu – pilsētu var nepastarpināti apgādāt ar reģionā saražoto enerģiju.

Kā ir iecerēts reģionā sasniegt vērā ņemamus rezultātus? Projektos paredzēts veikt pētījumus par augiem bioenerģijas ražošanai, izstrādāt mācību materiālus, īstenojot pasākumus bioenerģijas augu energoefektivitātes uzlabošanai un pat izmantot plastisko mākslu – projekts „Enerģētika mākslā”, ar kuru iepazīstināja 2009. gada atvērto durvju dienās, ir izveidots ar mērķi piesaistīt plašas sabiedrības uzmanību.

INTEGRĀCIJAS

PRAKTISKIE ASPEKTI

Mēs aplūkosim, cik lielā mērā reģionālās politikas teritoriālais raksturs ir piemērots integrētai politikas veidošanai. Turpmāk minētās trīs jomas izvēlējamies kā piemēru reģionālās politikas saskaņotībai ar citām ES prioritārajām rīcības jomām, kura šādā veidā ar mērķtiecīgiem praktiskiem pasākumiem papildina tematiskas stratēģijas.

Inovācijas – uzņēmējdarbības perspektīvas reģionos

Lai Eiropas uzņēmumi uzlabotu konkurētspēju un nezaudētu to, liela nozīme ir inovācijām, tomēr šajā ziņā starp reģioniem valda milzu atšķirības. Tāpēc gandrīz 25 % no 2007.–2013. gada kohēzijas politikas finansējuma novirzīti inovācijām, pētniecībai un izstrādei.

Tomēr ar finansējumu vien nepietiek – lai no inovācijām gūtu peļņu, jārod efektīvi un konkrētiem gadījumiem piemēroti risinājumi. Krīzes laikā tas ir vēl jo svarīgāk, jo šādos apstākļos uzņēmumi nelabprāt veic ieguldījumus inovācijās, ja tās nesniedz tūlītējus rezultātus.

Kā vislabāk nodrošināt atbalstu inovācijām? Viens no aspektiem, kas jāņem vērā, ir konkrētajam reģionam raksturīgie apstākļi, bet otrs aspekts ir pieredzes veidošana un praktiska izmantošana. Tāpēc ir izveidota cieša sadarbība starp Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD Inovāciju direktorātu un Reģionālās politikas ĢD, lai reģionos nodrošinātu labvēlīgu vidi inovācijām.

Lai veidotu zināšanu bāzi, ir izstrādāti papildu rīki – piemēram, jaunais reģionālās inovāciju uzraudzības (*Regional Innovation Monitor*) rīks, kas paredzēts reģionālo inovāciju politikas virzienu un stratēģiju analizēšanai, papildinās tādas pašreizējās iniciatīvas kā Eiropas inovācijas progresa ziņojumu un *Inno-Policy TrendChart*.

Eiropas Kopu observatorija veic uzņēmumu kopu kvantitatīvu analīzi un apzina visas kopu organizācijas Eiropā. Kopas ir viens no inovāciju virzītājspēkiem reģionos. Eiropas Komisija vēlas panākt to, lai tajās būtu radīta augsne izciliem sasniegumiem, tāpēc tās saņem reģionālo finansējumu, kas paredzēts kopu izveidošanas

un attīstīšanas projektiem. Par kopu pārvaldības kvalitāti rūpējas Eiropas iniciatīva kopu organizāciju izcilībai, ar kuras palīdzību reģioniem un kopu organizācijām ir pieejami jauni rīki un mācību programmas.

Ar tādām iniciatīvām kā nu jau neatkarīgais Eiropas reģionu inovāciju tīkls (*Innovating Regions in Europe, IRE*), kuru iesāka saskaņā ar Eiropas Komisijas inovāciju politiku, tiek sekmēta paraugprakses apmaiņa starp reģioniem. Tāpat tiek īstenotas daudzas citas tīklu veidošanas iniciatīvas, kurās iekļauti gan ar reģioniem, gan inovācijām saistīti aspekti. Tīkla *RAPIDE*, kas ir viens no iniciatīvas „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” ātri īstenotajiem projektiem, mērķis ir nodrošināt valsts sektoram labākus rīkus inovāciju pārnesēi tirgū.

Inovāciju politika palīdz izstrādāt jaunas koncepcijas, savukārt reģionālā politika nodrošina lielāko daļu finansējuma to ieviešanai visā Eiropā. Divas no šīm jaunajām nozīmīgām jomām ir pakalpojumu inovāciju nozare un radošā nozare.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_lv.htm

Jūrlietu politika – teritoriālās pieejas papildu aspekts

Atšķirībā no inovāciju politikas un tās horizontālajiem mērķiem ES jūrlietu politikas pamatā ir integrēta pieeja. 2006. gadā sākās jauns politikas posms, kurā iekļauti arī reģionālie jautājumi nolūkā rast vislabākos risinājumus tiem reģioniem, uz kuriem politika attiecas.

Liela daļa ES teritorijas ir jūras reģioni – kopumā šeit ir 22 piekrastes dalībvalstis, un ES krasta līnija ir septiņas reizes garāka nekā Amerikas Savienotajās Valstīs. Jūras reģioniem pieder gandrīz puse no visiem ES iedzīvotājiem un IKP. Tāpat jūra nodrošina plašas ekonomikas un atpūtas iespējas ne tikai tādās ierastās nozarēs kā zivsaimniecība, jūras transports un kuģubūve, bet arī elektroenerģijas ražošanas, pētniecības, tūrisma, akvakultūras un citās jomās.

„Teritoriālā kohēzija attiecas ne tikai uz sauszemi, bet arī jūru,” secina Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta Atlantijas okeāna, attālāko reģionu un Arktikas nodaļas vadītājs Edijs Hertogs (*Eddy Hartog*). Viņš skaidro, kā abas politikas jomas likumsakarīgi papildina viena otru – dažādi jūrlietu politikas mērķi pārtop par mērķtiecīgiem ieguldījumiem piekrastes reģionos, kam piešķir reģionālo fondu līdzekļus.

2007. gadā Eiropas Komisija izdeva „Zilo grāmatu” integrētai jūrlietu politikai, kurā noteikti dažādi mērķi, sākot no jūru ilgtspējīgas izmantošanas, ko var panākt, uzlabojot zināšanu bāzi, un beidzot ar dzīves kvalitātes uzlabošanu piekrastes reģionos un lielāku ES starptautisko ietekmi un ievēribu jūrlietās.

Tā kā daudzu valstu robežas šķērso krasta līnijas, vairumam reģionālo ieguldījumu, kas saistīti ar jūrlietu politiku, jāpiesaista pārrobežu un starpvalstu finansējums, piemēram, no *INTERREG* programmu līdzekļiem, lai risinātu tādus jautājumus kā jūras piesārņojums un sadarbības izvēšana jūrlietu jomā.

Reģionālo finansējumu piešķir arī jūras pētniecībai, jūrniecības darbinieku apmācībai un dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai.

Kā piemēru jūrlietu un reģionālās politikas kopīgai rīcībai var minēt ES Baltijas jūras reģiona stratēģiju, ar kuras palīdzību visā makroreģionā veic integrētus pasākumus labklājības, vides, piekļuves un drošības ziņā.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/>

Klimata pārmaiņas – vietējas nozīmes pasākumi cīņā pret globālo sasilšanu

Šobrīd reģionālās attīstības iniciatīvas var īstenot tikai tad, ja ir pārbaudīta to atbilstība klimata ilgtspējības prasībām. Jaunais Eiropas Komisijas Klimata politikas ģenerāldirektorāts, ko izveidoja šī gada februārī, ir paredzēts, lai aktīvi cīnītos pret globālo sasilšanu un palīdzētu sasniegt vērienīgo mērķi līdz 2020. gadam samazināt oglekļa dioksīda emisiju par 20 %. Šis solis pretī ilgtspējīgākai nākotnei tiek atbalstīts ar līdz šim apjomīgāko reģionālo finansējumu, kuru piešķir videi nekaitīgiem projektiem.

Daudzus problēmjautājumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņu apkarošanu, var atrisināt tikai vietējā līmenī. Piemēram, ieguldot reģionālo fondu līdzekļus liela mēroga infrastruktūrā – ceļos, sabiedriskā transporta tīklos u.c. –, jāņem vērā klimata jautājumi. Tāpat arī klimata pārmaiņas var mazināt dažādos veidos atbilstīgi konkrētiem reģionu apstākļiem, piemēram, piešķirot finansējumu tīro tehnoloģiju izpētei, veicot ieguldījumus plūdu un pārtukšnešošanās novēršanai vai mudinot uzņēmumus samazināt piesārņojumu.

Kaut arī pasākumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai ir ieguvums visai pasaulei, ieguldījumi videi nekaitīgā ekonomikā reģioniem nozīmē jaunu darbavietu radīšanu un vietējo uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanu.

Veicot šos daudzveidīgos ieguldījumus reģionālajā līmenī, var sasniegt Klimata politikas ĢD nosprausto mērķi: klimata aspektu iekļaušana visās ES politikas jomās, sākot no lauksaimniecības un lauku attīstības un beidzot ar veselības aizsardzību, ūdenssaimniecību, rūpniecību un pētniecību.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/climateaction/index_lv.htm

PILSĒTU ATTĪSTĪBA

UN INTEGRĒTA POLITIKA

Integrēta pilsētu attīstība ir viens no galvenajiem Eiropas kohēzijas politikas elementiem un tās programmās noteiktais mērķis. ES pilsētās un reģionos politiku veido integrētā veidā, tādējādi atbalstot ilgtspējīgu, ietverošu un inovatīvu pilsētu attīstību. Šis kopīgais pilsētu attīstības *acquis* ir svarīgs priekšnoteikums, lai izdotos pašreizējā politika, un tas pamazām kļūst par vienu no galvenajiem politikas mērķiem, sākot no 2013. gada.

Kāpēc pilsētām ir tik liela nozīme?

Pilsētas ir virzītājspēks reģionālajai izaugsmei un galvenais faktors ES konkurētspējas palielināšanai pasaules mērogā. Mazpilsētām un lielpilsētām jāpiesaista gan iedzīvotāji, gan uzņēmumi, un iestāžu uzdevums ir rūpēties par to, lai pilsētvide nodrošinātu patīkamus dzīves un darba apstākļus. Jārod risinājumi problēmām, ar kurām sastopas pilsētas, lai tās varētu pilnībā izmantot visas pieejamās iespējas.

Pilsētu attīstība jāatbalsta visos līmeņos, un, kaut gan ES nav tieši iesaistīta dalībvalstu pilsētu politikā, nav šaubu, ka ES politika, jo īpaši kohēzijas politika, tomēr tieši ietekmē dalībvalstis. Tas ir jāpatur prātā.

Atskats – reģionālās politikas atbalsts integrētai pilsētu attīstībai

Pēdējo divdesmit gadu laikā ir izstrādāts un īstenots liels daudzums ES iniciatīvu pilsētu attīstības atbalstam. Tās iesākās ar pilsētu izmēģinājuma projektiem (1989.–1999. g.), kas bija vērsti uz ekonomikas attīstību, ar ekonomiskiem mērķiem saistītiem vides pasākumiem, vēsturisko centru atdzīvināšanu un pilsētu tehnoloģisko resursu izmantošanu. Divos posmos atbalstīja 59 projektus 14 dalībvalstīs.

Kopienas iniciatīvu *URBAN* (1994.–2006. g.) izstrādāja, pamatojoties uz izmēģinājuma projektos gūto pieredzi 200 Eiropas pilsētās. Divos programmas laikposmos *URBAN* nodrošināja Kopienas atbalstu 1,6 miljonu eiro apmērā. Iekļaujot *URBAN* aspektus valsts un reģionālajās darba programmās (2007.–2013. g.) atbilstīgi konverģences un reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķiem, tika pārņemta Kopienas iniciatīvas *URBAN* būtiskākā pieredze.

Tam bija liela nozīme, lai pilsētās visā Eiropā varētu integrēt dažādu virzienu nozaru un tematisko politiku. Kopš tā laika jebkura Eiropas pilsēta var saņemt Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu.

Kādi ir mērķi?

Visi šie Eiropas mēroga pasākumi paredzēti šādu galveno politikas mērķu sasniegšanai:

- ekonomiskās labklājības un nodarbinātības palielināšana mazpilsētās un lielpilsētās;
- vienlīdzības, sociālās iekļaušanas un rehabilitācijas veicināšana pilsētās;
- pilsētvides aizsargāšana un uzlabošana, lai panāktu ilgtspējību vietējā un pasaules mērogā;
- labas pārvaldības veidošana un vietējās varas pastiprināšana.

Arī pilsētu attīstības tīkla programma *URBACT* (2002.–2013. g.) visā Eiropā ir atbalstījusi prasmju un pieredzes apmaiņu starp pilsētām un pilsētu ekspertiem.

Kopš 2003. gada darbojas projekts *Urban Audit*, kas nodrošina pamatīgu faktu kopumu Eiropas pilsētu stāvokļa novērtēšanai un kurā pieejami salīdzinošie dati par 321 ES pilsētu. 2010. gadā to papildināja publicētais pilsētu atlases, kurā iekļautas vairāk nekā 300 *Urban Audit* apgabalu sīki izstrādātas digitālās kartes, kas veidotas no satelītattēliem.

Vai tas viss darbojas?

Leipcigas hartā par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām (2007. g.) ierosināts plašāk izmantot pilsētu attīstības politikas integrētas pieejas un īpašu vērību pievērst mazattīstītām piepilsētas zonām. Šajā gadījumā pozitīvi rezultāti tiek gūti, pārņemot *URBAN* pieredzi.

Ievērojot, ka šos aspektus praksē sāka īstenot tad, kad tika notika visnozīmīgākā ES paplašināšanās, un ka daudzām valstīm šī iniciatīva bija sveša, tas ir vēra ņemams sasniegums. Puse darba programmu lielā mērā ir veltītas pilsētu jautājumiem, un aptuveni 10 miljardi eiro no ERAF līdzekļiem ir piešķirti ieguldījumiem pilsētu attīstībā.

Tomēr ne visos gadījumos der pārņemtā *URBAN* pieredze. Nākamajos gados svarīgi būs pilnībā izmantot kohēzijas politikas programmu sniegtās iespējas un rast labākos risinājumus turpmākai attīstībai:

- pilsētu ieinteresētās personas ir ciešāk jāiesaista programmu izstrādē un pilnveidošanā, savukārt iestāžu uzdevums ir izvērst aktīvākus pasākumus, lai to panāktu;
- kaut arī integrēta pieeja nav vienkārša, sarežģītās situācijas tā bieži vien ir labākais risinājums. Tas ir jāpatur prātā;
- jāpievēršas pilsētu uzlabošanai. Nereti tas nozīmē inovatīvu pieeju, nevis konservatīvus risinājumus. Iespēju ir daudz, jo Kopienas iniciatīvā *URBAN* minēti daudzi inovāciju piemēri;
- zināšanu apmaiņa ir viena no panākumu atslēgām. To var veikt, sekmējot tīklu veidošanu starp pieredzējušākām un ne tik pieredzējušām pilsētām.

Integrācija – jauns virzītājspēks

Pilsētu attīstībai veltītās politikas jomas vēl ir jāpilnveido, lai tās nebūtu pievērstas tikai vienai nozarei, bet gan aptvertu visdažādākos mērķus un virzienus.

Šajā sakarā 2008. gadā Marselā iesāka daudzsološu iniciatīvu, ar kuru dalībvalstis vienojās izveidot kopīgu Eiropas pamatprincipu kopumu ilgtspējīgām pilsētām, lai sekmētu Leipcigas hartas īstenošanu vietējā mērogā. Šobrīd notiek šo pamatprincipu izstrāde, tajā plaši iesaistot gan pilsētas, gan dalībvalstis, gan Eiropas Komisiju, gan arī pilsētu ekspertus. Tādējādi šis praktiskais rīks būs pieejams pilsētām, kuras varēs to brīvprātīgi izmantot, lai piemērotu integrētu pieeju stratēģiju un projektu izstrādē un lai samērotu dažādas vajadzības un intereses.

Turpmāk teritoriālās kohēzijas neatņemama sastāvdaļa būs cieša politiska apņemšanās visos līmeņos, lai varētu turpināt īstenot Eiropas pilsētu attīstības *acquis*. Pilsētām ir neatsverama nozīme Eiropas dzīvotspējas un labklājības veidošanā. Tajās jāatrisina daudzi gan šobrīd, gan nākotnē aktuāli jautājumi, un tām ir liela nozīme spēcīgākas, videi nekaitīgākas un sociāli integrējošākas ekonomikas veidošanā. Tādēļ viena no Eiropas Komisijas galvenajām politikas prioritātēm ir pilsētu politikas stiprināšana visā Eiropas Savienībā.

KOPIENAS ATBALSTS

PILSĒTU ATTĪSTĪBAI

Darbu ir sākusi jauna Eiropas Komisija, kura no jauna noteikusi politikas mērķus. Tiek izstrādātas stratēģijas jau arī nākamajam programmu laikposmam, kurš sāksies 2013. gadā. Tāpēc februārī bija vispiemērotākais laiks, lai Komisija rīkotu konferenci par to, kā vislabāk turpināt iesākto Kopienas atbalstu pilsētu attīstībai. Šajā *Panorama* izdevumā sniegts ieskats aplūkotajās tēmās.

Pilsētas, kuras atbalsta ar kohēzijas politiku

Kaut arī 70 % ES iedzīvotāju dzīvo pilsētās, neviena ES politika nav īpaši paredzēta pilsētu attīstībai.

Lai novērtētu Eiropas kohēzijas politikas ietekmi uz mūsu lielpilsētām un mazpilsētām, 4. februārī Briselē notika seminārs „Kopienas atbalsts pilsētu attīstībai – 20 gados uzkrātā pieredze”, kurā pulcējās aptuveni 120 cilvēku no visdažādākajām organizācijām, lai uzklautu runātājus un sniegtu savus ieteikumus.

Diena bija sadalīta trīs sēdēs, kurās novērtēja ES ieguldījumu pilsētu attīstībā, izteica pārdomas par turpmāko darbību, un tikšanās noslēdza augsta līmeņa politisko darbinieku grupas sanākumu, kurā atzīmēja pilsētu attīstības atbalstīšanas 20. gadadienu.

Līdzšinējais ieguldījums

1989. gadā sāka īstenot ES kohēzijas politiku, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar iekšpilsētu attīstības līmeņa atšķirībām un nelabvēlīgām piepilsētu zonām. Tā ir vajadzīga galvenokārt tāpēc, ka labklājības un izaugsmes līmeņa atšķirības vienā pilsētā dažkārt var būt daudz krasākas nekā starp Eiropas visvairāk un vismazāk attīstītajiem reģioniem. Šī nevienlīdzība

bija šķērslis izaugsmei, un centieni to mazināt kļuva par pirmo īstenoto pasākumu visā Kopienas mērogā. Runātāji pirmajā sēdē iztīrāja *URBAN* programmu ieguldījumu attīstībā.

Pilsētām pilnībā jāiesaistās programmu sagatavošanā 2014.–2020. gada laikposmam, un mēs aicinām dalībvalstis turpmākajos kohēzijas politikas noteikumos paredzēt spēcīgu atbalstu pilsētām.

Rūdolfs NĪSLERS (Rudolf NIESSLER),
Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta politikas koordinācijas direktors

Starpposma mērķi – pareizajā virzienā

Neskatoties uz nelielo budžetu (0,4 % no 2000.–2006. gada kohēzijas politikas budžeta), Kopienas iniciatīva *URBAN* guva milzīgus panākumus un tika atzinīgi novērtēta visā ES. 180 atsevišķi izstrādātās programmas palīdzēja pārbaudīt jaunas pieejas pilsētu attīstībā un sniedza vērā ņemamu ieguldījumu kohēzijas politikas inovācijā.

2007.–2013. gada programmu laikposmā ir ietverta plašāka pilsētu attīstības koncepcija. Šī vairs nav izmēģinājuma pieeja – tā ir iestrādāta visdažādākajās kohēzijas politikas programmās. Kaut arī vēl ir pārāgi izdarīt konkrētus secinājumus, finansējuma palielināšana līdz 3 % no kopējā budžeta sākotnējo 0,4 % vietā

neapšaubāmi palīdzējusi uzlabot pilsētu attīstību. Tomēr jāatzīmē, ka bijuši arī vairāki trūkumi – galvenokārt tas, ka, pieeju iestrādājot daudzās politikas programmās, ir zudis pilsētu koncepcijas inovatīvais raksturs.

Kas notiks turpmāk?

Joprojām jārisina vairākas problēmas, galvenokārt saistībā ar ekonomisko un sociālo polarizāciju.

Demogrāfiskās pārmaiņas rada lielus sarežģījumus, jo īpaši tāpēc, ka dažos apgabalos, kuri jau tā ir visai pārāpdzīvoti, ieplūst aizvien vairāk un vairāk cilvēku, savukārt citos reģionos vērojama ekonomiskā lejupslīde un sabiedrības novecošanās, jo tos pamet gan jaunieši, gan augsti kvalificēti darbinieki. Pilsētas ir lieliski piemērota vide, kur īstenot plašai sabiedrībai paredzētas izmēģinājuma pieejas, ar kuru palīdzību var rast inovatīvus risinājumus.

Integrētā pieeja ir guvusi lielu atsaucību un ir iestrādāta daudzās pilsētu programmās, kuras īsteno visos Spānijas reģionos. Tā ir labi saskaņota ar kohēzijas politikas programmu plānošanu.

Beatrise KORREDORA SJERRA (Beatriz CORREDOR SIERRA),
Spānijas mājokļu lietu ministre

Visi līmeņi ir savstarpēji saistīti, taču mums ir jāveido kvalitatīvas vietējas pārvaldes un jāiegulda darbiniekos. Turpmāk ir jāmobilizē pārvalde visos līmeņos.

Danuta HĪBNERE (Danuta HÜBNER),
MEP, Eiropas Parlamenta Reģionu komitejas priekšsēdētāja, bijusī reģionālās politikas komisāre

INTEGRĒTA PIEEJA EIROPAS ATTĀLĀKAJIEM REĢIONIEM

Attālākie reģioni ir savdabīga Eiropas Savienības (ES) sastāvdaļa, jo tiem ir raksturīga nošķirtība, kuras ietekmē radušies apstākļi iespaido šo reģionu attīstību un darbību. Oficiālajos dokumentos ir atzīts to īpašais stāvoklis, un tāpēc ES īsteno visaptverošu un integrētu stratēģiju, kas ir piemērota konkrētajiem apstākļiem.

Lai arī visi deviņi ES attālākie reģioni – Kanāriju salas, Azoru salas, Madeira, Martinika, Gvadelupa, Franču Gviāna un Reinjona, kā arī Senmartēna un Senbartelmī – ir nošķirti, proti, ģeogrāfiskā ziņā atrodas tālu un sastopas tikai ar sev raksturīgu ekonomisko situāciju, tie tomēr ir pilntiesīgi ES politikas dalībnieki.

Attālākajiem reģioniem, kas pirmo reizi minēti Amsterdamas Līgumā (1997. g.) un pēc tam arī Lisabonas Līgumā, piemīt zināmas ierobežojošas īpašības, tostarp tālums, izolētība, maza sauszemes teritorija, skarba daba un klimats, kā arī ekonomiskā atkarība no neliela ražojumu klāsta. Tāpēc visas Kopienas politikas jomas ir jāpiemēro šo reģionu faktiskajiem problēmjautājumiem, ar kuriem tie saskaras ikdienā.

2004. gadā ES ieviesa patiesi visaptverošu un integrētu Eiropas stratēģiju attālākajiem reģioniem. Stratēģijas pārnozaru pieeja galvenokārt ir paredzēta šo reģionu fizisko ierobežojumu novēršanai, lai uzlabotu to konkurētspēju un integrāciju vietējā reģionā.

ES šīs trīs prioritātes risina, saskaņoti īstenojot konkrētus pasākumus dažādās politikas jomās: kohēzijas, nodokļu, lauksaimniecības, zivsaimniecības, konkurences, transporta, pētniecības un vides politikā. Tāpēc pastāvīgi tiek analizēts tas, cik lielā mērā ir ņemta vērā attālākajiem reģioniem paredzētas Eiropas politikas ietekmes horizontālā dimensija.

Lai uzlabotu šo reģionu pieejamību, jo īpaši transporta jomā, no ERAF (Eiropas Reģionālās attīstības fonda) līdzekļiem ir piešķirta īpaša dotācija.

Attālāko reģionu konkurētspēju var uzlabot, atbalstot inovācijas un veidojot informētāku sabiedrību, kā arī nodrošinot to pilnīgu dalību Lisabonas stratēģijā.

Dažādās teritoriālās sadarbības programmas, ko līdzfinansē ERAF, sniedz daļēju atbalstu spēcīgākai reģionālajai integrācijai vietējā vidē.

Cenšoties panākt saistītāku un koordinētāku rīcību, Eiropas Komisija ir cieši nolēmusi izveidot atsevišķu Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta nodaļu, kas nodarbosies ar minēto jautājumu risināšanu. Ir izveidota arī starpnodaļu grupa attālāko reģionu jautājumos. Ar īpašas partnerības starpniecību attālākie reģioni un dalībvalstis, kurās tie ietilpst, var izstrādāt savus memorandus, ko iesniegt Eiropas Komisijā. Šī partnerība rīko arī konferences par tehniskiem un politikas darba jautājumiem.

ES rūpes par attālākajiem reģioniem nepārprotami apliecina Eiropas reģionālās politikas komisāra dalība Attālāko reģionu prezidentu konferences ikgadējā sanāksmē, kā arī attālāko reģionu forums – plaša mēroga pasākumus, ko rīko Briselē reizi divos gados un kas aizsākās 2010. gada maijā.

Šķiet, ka vispiemērotākā metode, kas Eiropas Komisijai jāpieņem attiecībā uz attālākajiem reģioniem, ir integrētā pieeja. Pretējā gadījumā var tikt pārrauta teritoriālās kohēzijas un konkurētspējas savstarpējā saikne. Ar integrēto pieeju var panākt to, lai nozaru politikā būtu ņemti vērā teritoriālie apstākļi. Tāpat šī pieeja saista tiklab dažādas struktūras un lēmumu pieņemšanas līmeņus, kā arī rīcības jomas. Visbeidzot, tā nodrošina, ka ikvienā Eiropas rīcīpolitikā ņem vērā teritoriālos un savdabīgos vietējos apstākļus.

Kohēzijas politika – nozīmīgs faktors stratēģijā *Eiropa 2020*

Eiropas Komisija 3. martā sāka stratēģiju *Eiropa 2020*, ar kuru paredzēts sagatavot ES ekonomiku nākamajai desmitgadei. Viens no šīs stratēģijas svarīgākajiem jautājumiem joprojām būs ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija, lai visus spēkus un resursus varētu sakopot un novirzīt stratēģijas prioritārajām jomām. Stratēģijā *Eiropa 2020* kohēzijas politika ir minēta kā viens no galvenajiem paņēmieniem gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes veidošanai dalībvalstīs un reģionos.

Stratēģijā izvirzītas trīs prioritārās jomas, kas savstarpēji papildina un pastiprina cita citu: gudra izaugsme, ar kuru veido uz zināšanām un inovāciju balstītu ekonomiku, ilgtspējīga izaugsme, ar kuru veicina zema oglekļa līmeņa, resursu ziņā efektīvāku un konkurētspējīgu ekonomiku, un integrējoša izaugsme, ar kuru veicina tādu ekonomiku, kurā ir augsts nodarbinātības līmenis un kas nodrošina sociālo un teritoriālo kohēziju.

Šo uzdevumu izpildes pakāpi vērtēs pēc pieciem raksturojošiem ES līmeņa pamatmērķiem, kuri dalībvalstīm būs jāiestrādā valsts mērķos, atspoguļojot šādus sākumpunktus:

- jābūt nodarbinātiem 75 % iedzīvotāju vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem;
- 3 % no ES IKP jāiegulda pētniecībā un izstrādē;
- jāizpilda „20/20/20” mērķi klimata/enerģētikas jomā;
- to iedzīvotāju īpatsvaram, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, jābūt mazākam par 10 %, un vismaz 40 % jaunākās paaudzes iedzīvotāju jābūt augstākajai izglītībai;
- par 20 miljoniem jāsamazina to cilvēku skaits, kuriem draud nabadzība.

Kohēzijas politika – viens no lielākajiem ES finansējuma avotiem, kas pieejams dalībvalstīm, un lielākais atbalsts ieguldījumu un attīstības jomā – būtiski palīdzēs īstenot stratēģiju *Eiropa 2020*. Tās budžets ir gandrīz 350 miljardi eiro, kas iedalīts trīs fondiem: Eiropas Reģionālās attīstības fondam (ERAF), Eiropas Sociālajam fondam (ESF) un kohēzijas fondam. Prāva daļa šo līdzekļu, t.i., aptuveni 230 miljardi eiro, jau ir lielākoties novirzīta ieguldījumiem stratēģijas *Eiropa 2020* programmas galvenajās jomās, lai pilnveidotu inovāciju radīšanu un veidotu konkurētspējīgu, vienotu un videi nekaitīgāku ekonomiku.

Pēc stratēģijas pieņemšanas martā Eiropas Komisija publicēja pirmo stratēģisko ziņojumu par kohēzijas politiku, kurā novērtēts programmu īstenošanas darbs 2007.–2013. gada finansēšanas laikposma vidū. Kaut arī pasauli ir iedragājusi ekonomikas krīze, ziņojumā secināts, ka programmu īstenošana notiek stingri pēc plāna. Šobrīd visā ES kopumā jau ir atlasīti 27 % projektu ar 93 miljardu eiro vērtu budžetu.

Ziņojumā ir arī skaidri norādīti atlasīto projektu veidi. Kopumā vērojami pozitīvi sasniegumi tādās svarīgās jomās kā pētniecība, izstrāde un inovācijas. Vairāk nekā trešdaļa no kopējā budžeta tikusi piešķirta projektiem, kuri veltīti, piemēram, pētniecības un inovāciju veicināšanai mazajos un vidējos uzņēmumos, tīra pilsētu transporta ieviešanai, izglītībai un veselības aizsardzības infrastruktūrai. Tomēr ziņojumā secināts, ka vēl ir daudz darāmā, lai paātrinātu projektu īstenošanu dzelzceļa, enerģētikas un vides nozarē, kā arī ātrgaitas interneta un digitālās ekonomikas izplatības jomā.

Ieviešot stratēģiju *Eiropa 2020*, kohēzijas politika sastopas ar virkni jaunu uzdevumu, kas jārisina. Tā var pamatoties uz Lisabonas izaugsmes un nodarbinātības stratēģijas pieredzi un tādējādi palīdzēt panākt šīs stratēģijas mērķus, īstenojot ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju, kura ir viens no stratēģijas *Eiropa 2020* un Lisabonas Līguma (jau stājies spēkā) mērķiem. Tāpat tā var palīdzēt veidot piederības izjūtu, iesaistot vietējā un reģionālā līmeņa ieinteresētās personas, un Eiropas iedzīvotājiem sniegt taustāmus rezultātus.

UZZINIET VAIRĀK:

Eiropa 2020 – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei

http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

Dzimumu līdztiesība – viens no reģionu aktuālākajiem jautājumiem

Dzimumu līdztiesības aspekta iekļaušana struktūrfondos

19. martā Augsta līmeņa grupa dzimumu līdztiesības aspekta iekļaušanai struktūrfondos rīkoja sanākumi, kurā apliecināja, ka arī turpmāk kopīgi rūpēsies par vīriešu un sieviešu līdztiesības nodrošināšanu dažādos struktūrfondos gan politikas, gan praktiskā līmenī.

„Dzimumu līdztiesības pasākumus nedrīkst īstenot izlases veidā, proti, tikai tad, ja tas ir izdevīgi,” nelokāma ir Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāta pārstāve Daniela Benkere (*Daniela Bankier*), jo īpaši atsaucoties uz ekonomikas krīzes apstākļiem. Jaunais Eiropas Komisijas sastāvs un stratēģijas *Eiropa 2020* projekts piedāvā jaunas iespējas turpmākajam darbam.

Sanāksmē Reģionālās politikas ĢD tematiskās koordinēšanas un inovāciju nodaļas vadītājs Mikels Landabaso (*Mikel Landabaso*) aicināja dalībvalstis vairāk ņemt vērā dzimumu līdztiesības aspektu, piešķirot atlikušos reģionālā finansējuma līdzekļus, kas pieejami 2007.–2013. gada laikposmam. Līdztekus citiem tematiem, piemēram, izvērtēšanai un Eiropas dzimumu līdztiesības stratēģijai, sanāksmē iepazīstināja arī ar vairākiem dalībvalstu paraugprakses piemēriem, no kuriem viens bija Zviedrijas 2010. gada *RegioStars* fināla kārtā iekļuvušais projekts par mikrofinansējuma piešķiršanu sievietēm uzņēmējām.

UZZINIET VAIRĀK:

RegioStars

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/doc/regiostars2010_brochure.pdf

Solidaritāte katastrofu ēnā

Daudziem ES iedzīvotājiem februāris bija traģisks mēnesis. Madeiru satricināja spēcīgu lietusgāžu izraisīti plūdi un zemes nogrūvumi, kuros gāja bojā 45 cilvēki, bet 600 palika bez pajumtes. Savukārt Francijā plosījās spēcīga Atlantijas okeāna vētra „Sintija”, kas prasīja 52 cilvēku dzīvības un miljoniem māju atstāja bez elektrības.

2002. gadā nodibināja Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (ESSF), ar kuru sniedz palīdzību tām ES valstīm, kuras skārušas smagas dabas katastrofas. Reģionālās politikas komisārs Johanness Hāns (*Johannes Hahn*) uzreiz pēc katastrofām apmeklēja abus reģionus, lai novērtētu fonda iespējas sniegt tiem visnoderīgāko palīdzību.

20. aprīlī Portugāles iestādes iesniedza pieteikumu fonda līdzekļu saņemšanai, kuru Eiropas Komisija šobrīd izskata. Pieteikums līdz maija sākumam bija jāiesniedz arī Francijai. Ja abi pieteikumi atbildīs Solidaritātes fonda regulā minētajiem nosacījumiem, Komisija lūgs Eiropas Parlamentam un ES dalībvalstīm piešķirt palīdzībai vajadzīgo naudas summu. Solidaritātes fonda dotācijas nepiešķir no ES budžeta, bet gan no papildu līdzekļiem, tādējādi atspoguļojot dalībvalstu patiesu solidaritāti.

Dotācijas drīkst izmantot, lai finansētu visneatliekamākos darbus, ko veic valsts iestādes, piemēram, svarīgākās infrastruktūras atjaunošanu, glābšanas darbu izmaksu segšanu, pagaidu mītnu nodrošināšanu katastrofu upuriem, teritorijas un nopostīto ciematu sakārtošanu u.c. Kaut arī ESSF fonda līdzekļus var saņemt tikai pēc vairākiem mēnešiem no katastrofas brīža, tos var sākt izmantot nekavējoties. Jāatzīmē, ka fonds nav paredzēts, lai segtu privātīpašuma bojājumus un atlīdzinātu zaudētus ienākumus.

UZZINIET VAIRĀK:

Eiropas Savienības Solidaritātes fonds

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_lv.htm

http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/g24217_en.htm

2000.–2006. gada struktūrfondu finansējuma noslēgšana

2000.–2006. gada finansējuma slēgšanas dokumentu iesniegšanas termiņš ir piecpadsmit mēneši pēc pēdējās atbilstības dienas.

Līdz tam laikam dalībvalstīm jāiesniedz Eiropas Komisijai visi vajadzīgie dokumenti

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2006/closure/index_en.htm

Katrā *Panorama* numurā ir aprakstīts, kā sokas diviem projektiem, raugoties no to vadītāju viedokļa. Mēs ielūkojamies ERAF finansēto projektu pārvaldības kāpumos un kritumos, lai atklātu problēmas un piedāvātu risinājumus.

1. PROJEKTS

MANHEIMAS PROJEKTĀ POPAKADEMIE

Manheimā atrodas ne tikai projekta *Musikpark* radītais centrs 2000 m² platībā, bet arī Populārās mūzikas un mūzikas biznesa universitāte jeb *Popakademie* – Vācijā vienīgā universitāte, kurā var studēt mūsdienu mūziku. Šajā *Panorama* numurā ielūkosimies vairākkārt aprakstītā projekta *Musikpark* apakšprojektā *Popakademie*.

Šī gada sasniegumi attaisno visas cerības

Universitātē *Popakademie* ir īstenoti iepriekšējā gada plāni izveidot jaunu maģistra studiju programmu, kurā varēs iegūt padziļinātas zināšanas popmūzikā un mūzikas biznesā. Sākotnējai ēkai ir uzbūvēti vēl divi stāvi, kur atrodas jaunas lekciju auditorijas, mēģinājumu telpas un ierakstu studijas. Universitātes personāla un studentu vidū valda pacilāts noskaņojums, jo tagad būs iespēja sadarboties ar mūziķiem no citām valstīm.

Akadēmijas popularizēšana starptautiskajā mērogā

Sevišķs sasniegums ir pagājušajā gadā pirmoreiz noorganizētā starptautiskā vasaras nometne. Tā ilga vienu nedēļu augusta sākumā, pulcējot 80 studentus, kuru talanti un kultūru daudzveidība veidoja bagātīgu mūzikas stilu sajaukumu. Daudzi no viņiem studē mūzikas koledžās citur Eiropā, taču bija arī tādi, kuri ieradušies no tālienes, tostarp ASV un Ķīnas.

Universitātei tā ir lieliska iespēja veidot vēl plašāku sadarbību starptautiskajā mērogā nekā līdz šim. Nesen kopā ar mūziķiem no Dublīnas tika nodibināta jauna grupa un visi ir sajūsmā par turpmākajām perspektīvām.

Šādas iespējas varētu pacelt universitāti jaunā līmenī, kaut gan tās direktors Udo Dāmens (*Udo Dahmen*) izsakās piesardzīgi. „Ja augstākās instances Briselē vairāk pievērstos koordinēšanai, Eiropas un pasaules līmeņa pasākumi varētu zelt un plaukt,” viņš apgalvo. Janvārī rīkotā Eiropas sanāksme jeb Eiropas grupu un uzņēmējdarbības nometne sniedza nenovērtējamu iespēju mūzikas nozares profesionāļiem sanākt kopā un slēgt jaunus līgumus, taču šādi gadījumi ir reti.

Personīgā saikne palīdz īstenot ES finansētus projektus

ERAF un citi ES fondi darbojas jau sen un nodrošina projektam pamata finansējumu, tomēr tie var palīdzēt daudzkārt vairāk. Udo Dāmenam padomā ir daudz ideju, bet pieteikšanās kārtību dažādu fondu finansējuma saņemšanai izprast ir visai grūti, ja vien nevēršas tiešā veidā pie amatpersonām, ar kurām kopīgi pārvarēt pieteikumu iesniegšanas likločus.

2007. gadā apsīka finansējums tīklam *MuZone Europe*, un kopš tā laika Federatīvais profesionālās izglītības institūts (*Bundesinstitut für Berufsbildung, BIBB*) Bonnā, kuru izveidoja saskaņā ar programmu *Leonardo da Vinci*, vairs neatbild par *Popakademie* projektu pieteikumiem. Tādējādi ir zaudēta personīgā saikne, un projektu vadītājiem tagad jāsadarbojas nepastarpināti ar mūžizglītības programmas izpildaģentūru Briselē.

Universitāte ir ļoti populāra visā Vācijā gan vietējā, gan reģionālā līmenī, tāpēc dažkārt ir skumji, ka netiek pieņemti visi projekti. Darbietilpīgais pieteikumu iesniegšanas process bieži vien ir bijis velts, ja projektus nepieņem to neatbilstības dēļ precīzajām ES programmu prasībām.

Rūpējoties par atbilstību ES prasībām, projekta ikdienas pārvaldība ir labi noorganizēta un darbojas lieliski.

Fakti un skaitļi

ERAF ieguldījums: 2,6 miljoni eiro
Valsts līdzfinansējums: 776 000 eiro

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.popakademie.de/>

2.

PROJEKTS

SVONSIJAS UNIVERSITĀTES NANOVESELĪBAS CENTRĀ (CENTRE FOR NANOHEALTH, CNH)

Apvienojot akadēmisko, privāto un valsts veselības aizsardzības sektoru, CNH darbs ir veltīts tam, lai nanotehnoloģijas izmantotu slimību diagnosticēšanā un piemērotu ārstēšanas metožu noteikšanā.

Mērķtiecīga uzņēmējdarbības izvēšana

Papildinoties aprīkojumam un pieaugot darbinieku skaitam, Nanoveselības centrs Svonsijā aizvien aktīvāk pievēršas uzņēmējdarbībai. Pašlaik Svonsijas Universitātē notiek centram paredzētu telpu iekārtošanas darbi, kas jāpabeidz līdz 2011. gada beigām, bet tikmēr speciālistu grupa turpina darbu pagaidu telpās netālu no universitātes.

Rit otrais no plānotajiem pieciem darbības gadiem, un CNH veiksmīgā uzņēmējdarbība un projektu klāsts liecina par labiem panākumiem. Tā kā CNH darbinieku rīcībā ir daudzveidīgāks aprīkojums, viņi citīgi sadarbojas ar dažādiem uzņēmumiem un pētniecības centriem, tādējādi paplašinot klientu loku. Vairāki biomedicīnas centri kopīgi ar CNH izstrādā un pārbauda jaunus produktus un tehnoloģiskos procesus. Klientu lokā ir arī vietējie uzņēmumi, no kuriem daži pat ir pārcēlušies uz Svonsiju, lai varētu izmantot CNH sniegtos pakalpojumus, un jauni sadarbības partneri ar centru var sazināties arī ar Velsas Starptautiskās biznesa aģentūras (*International Business Wales, IBW*) starpniecību.

Lai ES finansējuma prasības būtu izpildāmas

ERAF finansējums ir ļoti nozīmīgs centra dzīvotspējas nodrošināšanai, un direktors Tims Kleipols (*Tim Claypole*) nešaubīgi atzīst, ka centra rentabilitāte un labā slava arī turpmāk būs atkarīga no ES palīdzības. Tāpēc, kaut arī sākotnējais iespaids par Eiropas birokrātiju nav bijis diez ko iepriecinošs, jāapzinās, ka mērķis tomēr attaisno līdzekļus. Zinātniskajai grupai ik dienu jāvelta daudz pūļu un laika, lai apkopotu klientu uzņēmējdarbības datus, un tas ir diezgan apgrūtinājoši, jo tā vietā varētu izstrādāt ko jaunu.

Visiem klientiem, kurus oficiāli reģistrē CNH projekta statusā, jāiesniedz vesela virkne datu, tostarp ziņas par apgrozījumu, darbinieku skaitu un jo īpaši saņemto finansējumu no valsts atbalsta fondiem. Šo informāciju ne vienmēr var iegūt no viena un tā paša darbinieka, jo uzņēmumos atšķiras datu reģistrēšanas un atbildīgo personu pilnvarošana kārtība. Jāatzīmē, ka prasības par apkopojamo informāciju ir acīmredzami pretrunīgas, t.i., kā gan drīkst pieprasīt datus par darbinieku dzimumu un vecumu, ja tiek pieņemts, ka klients ievēro vienlīdzīgu iespēju politiku!

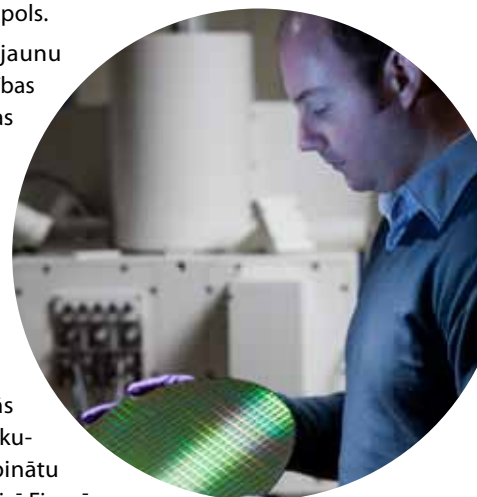
ES sadarbības tīkli kā jauna iespēja

Lūkojoties nākotnē, gaidāmie uzņēmējdarbības dati par jauniem projektiem, apgrozījumu un rentabilitāti tomēr lieti noderēs centra publicitātes nolūkos un konkurētspējas celšanai tirgū. Tāpat ceturkšņa projektu sanāksmes ar Velsas Eiropas finansējuma biroju (*Welsh European Funding Office, WEFO*), kurš Eiropas Komisijas vārdā pārbauda datus, uztur kārtībā atskaites un nodrošina regulāru finansējumu. „Ja ir sakārtota atskaitīšanās sistēma, tas nav nekas apgrūtinājošs, turklāt gandarījumu sniedz WEFO atzinība par projektiem un procedūrām,” piebilst Kleipols.

ES finansējums paver arī jaunu iespēju veikt kopīgus pētniecības projektus, izmantojot Eiropas pamatprogrammu. Piemēram, ES rīkotajās konferencēs un tīklā *CORDIS* var uzzināt, ar ko, kā un kur vislabāk veidot sadarbību. Uzņēmējdarbība nav viegls process, taču neatlaidīgs darbs, veidojot sadarbības tīklus ar zinātniekiem citās dalībvalstīs, nodrošinās projektiem turpmākus panākumus un ilgstošu, nepastarpinātu sadarbību ar domubiedriem visā Eiropā.

Kleipols pozitīvi raugās uz izredzēm Eiropā:

„Mūsu vērtība ir gan labs aprīkojums, gan pieredze, tāpēc aktīvi meklējam iespējamus pētniecības partnerus citās valstīs.”

Fakti un skaitļi

Saskaņā ar konverģences mērķi centrā CNH paredzēts ieguldīt mazliet vairāk nekā 21 miljonu eiro. Finansēšana sāka 2009. gadā un ilgs 5 gadus.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

KOPĪGAS IDEJAS, KOPĪGI REZULTĀTI

Izziņoti *RegioStars* laureāti

Ir kļuvis zināms, ka 2010. gada *RegioStars* godalgas izcīnījuši seši Eiropas visinovatīvākie reģionālie projekti no Beļģijas, Zviedrijas, Lietuvas (divas balvas), Vācijas un Francijas. Tos izziņoja apbalvošanas ceremonijā, kura notika 2010. gada 20. maijā Briselē un kurā piedalījās arī Eiropas reģionālās politikas komisārs Johannes Hāns (*Johannes Hahn*).

Šogad piešķīra šādas sešas godalgas: divas kategorijā *CityStar*, trīs IKT jomā un vienu par informācijas un komunikācijas veicināšanu. Apbalvoto projektu vidū ir bijušo kalnraktuvju pārveidošana par uzņēmējdarbības inovāciju centru Genkā, Beļģijā, migrantēm paredzēts mikrofinansēšanas institūts Zviedrijā, datorprasmju uzlabošanas pasākumi Lietuvā, jauna teleuzraudzības pakalpojuma, kura mērķis ir no attāluma uzraudzīt pacienta veselības stāvokli, izveide Brandenburgā, Vācijā, ātrgaitas platjoslas interneta pārkļājuma paplašināšana Overņā, Francijā, kā arī ES struktūrfondu atbalsta oficiālās tīmekļa vietnes izstrāde Lietuvā.

Laureāti saņēma kristāla statueti, kas simbolizē zvaigzni, un projekta videomateriālu. Informācija par visiem 24 godalgotajiem projektiem, atbilstības kritērijiem un žūrijas locekļiem pieejama tīmekļa vietnē

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm.

2010. gada janvārī izziņoja 2011. gada konkursa godalgu kategorijas un pieteikumu iesniegšanas termiņu – 2010. gada 16. jūliju.

SĪKĀKA INFORMĀCIJA:

Videomateriāli pieejami tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/video/regiostars2010/genk_fr.wmv

Ātrgaitas internets Overņā, Francijā

Centrs C-Mine Genkā, Beļģijā

Jauns uzņēmējdarbības modelis pacientu ambulatoriskai uzraudzībai Brandenburgā, Vācijā

Pamata datorprasmju uzlabošanas pasākumi Lietuvas e-iedzīvotājiem, Lietuva

Mikrofinansēšanas institūts Zviedrijas vidienes austrumdaļā

URBACT IKGADĒJĀ KONFERENCE NO 2010. GADA 30. NOVEMBRA LĪDZ 1. DECEMBRIM LĪGĒ (BEĻĢIJĀ)

Ikgadējā konferencē pulcējas 300 URBACT pilsētu un partneru galvenie dalībnieki: ieceltie pārstāvji, praktizējošie speciālisti, pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, eksperti, dalībvalstu un ES Komisijas pārstāvji, kā arī tie, kuri vēlas izvērst interaktīvas un mērķtiecīgas diskusijas par nozīmīgām pilsētu problēmām.

Šogad URBACT iepazīstinās ar savu pētījuma „Pilsētu risinājumi krīzes pārvarēšanai” rezultātiem un rīkos to apspriešanu.

8th European Week of Regions and Cities
Brussels
OPEN DAYS
4 - 7 October 2010

Eiropa 2020 – visu reģionu konkurētspēja, sadarbība un kohēzija

Astotā reģioniem un pilsētām veltītā Eiropas nedēļa jeb 2010. gada atvērto durvju dienas, kas ir ikgadējs pasākums jau kopš 2003. gada, šogad notiks no 4. līdz 7. oktobrim. Šo nozīmīgo pasākumu kopīgi rīko Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts (DG REGIO) un Reģionu komiteja (CoR), un tā laikā Briselē norisināsies vairāk nekā 100 konferences un semināri.

Tomēr atvērto durvju dienas noritēs ne tikai Briselē – partneri visā Eiropā rīkos 260 vietēja līmeņa pasākumus. Paredzams, ka šajās dienās pulcēsies kopumā 6000 dalībnieki, tostarp vietējo, reģionālo un valsts iestāžu pārstāvji, kā arī ES amatpersonas, akadēmiskais mācībspēks un plašsaziņas līdzekļu pārstāvji.

Konkurētspēja, sadarbība un kohēzija

Ņemot vērā jauno ES stratēģiju *Eiropa 2020* un diskusijas par turpmāko ES kohēzijas politiku no 2013. gada, šogad atvērto durvju dienas būs veltītas trīs galvenajām tēmām: konkurētspējai, sadarbībai un kohēzijai.

- Konkurētspējai veltītajos semināros tiks apspriesti jautājumi par reģionālajiem aspektiem inovācijas, attīstības un videi nekaitīgas ekonomikas izaugsmes jomā.
- Sadarbībai veltītajās darba grupās pievērsīsies tādām tēmām kā teritoriālā un pārrobežu sadarbība, Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG) un makroreģioni kā iespējamais turpmākais reģionālās sadarbības rīks.
- Kohēzijas tematikai veltītajos pasākumos sīkāk izstrādās teritoriālās un sociālās kohēzijas koncepcijas. Tāpat tajos pārrunās labākās metodes dažādu politikas virzienu pārņemšanai vietējā līmenī.

Darba grupas koncentrēs uzmanību uz:

- mūsdienu un nākotnes pilsētu piemērotību jauniešu, migrantu un vecāka gadagājuma cilvēku vajadzībām, kā arī ilgtspējīgas un integrētas pilsētu politikas pievienoto vērtību šī jautājuma risināšanā;
- galvenajiem priekšnosacījumiem maza un vidēja lieluma mazpilsētu un lielpilsētu panākumu nodrošināšanai;
- ilgtspējību, energoefektivitāti un finansiālās izvēles iespējām;
- *URBACT* vidējā termiņa novērtējumu. Ieteikumiem starpvalstu apmaiņas ietekmes palielināšanai vietējā līmenī.

No septembra iespējams reģistrēties tīmekļa vietnē www.urbact.eu

Lai uzzinātu sīkāku informāciju, sazinieties ar *URBACT* komunikācijas nodaļu: 00 33 (0)1 4917 4581

Sadarbības tīklu veidošanas iespējas

Atvērto durvju dienās ne tikai rīkos seminārus un organizēs darba grupas, bet arī piedāvās plašas iespējas neformāli apmainīties ar viedokļiem. Piemēram, Reģionu komitejas sanāksmes vietā varēs piedalīties neformālās sanāksmēs un veidot jaunus sadarbības tīklus. Tāpat tajā notiks dažādas izstādes, kurās partneriem būs iespēja izrādīt savus projektus, dalīties paraugprakses pieredzē un iepazīstināt ar publiskā un privātā sektora partnerībām tādās jomās kā videi nekaitīga reģionālā ekonomika, ilgtspējīgi videi nekaitīgi risinājumi un teritoriālā sadarbība.

Atvērto durvju dienu universitātē pulcēsies augstākā līmeņa zinātnieki un pētnieki, paužot akadēmisku viedokli par reģionālo attīstību un ES kohēzijas politiku un tādējādi rosinot turpmākas diskusijas. Pie galvenās ieejas Eiropas Komisijas galvenajā ēkā atkal atradīsies tradicionālā atvērto durvju dienu skatuve, uz kuras dalībnieki varēs radoši izpausties un ar mūzikas, dejas un teatrālu uzvedumu palīdzību pastāstīt par reģionos uzkrāto paraugpraksi.

Reģionālās politikas popularizēšana

Ikgadējā reģioniem un pilsētām veltītā Eiropas nedēļa jeb atvērto durvju dienas, ko rīko kopš 2003. gada, ātri vien kļuva par galveno reģionālās politikas popularizēšanas notikumu, katru gadu piesaistot aizvien lielāku skaitu dalībnieku. Šogad pasākuma partneru statusā reģistrējušies 245 reģioni un pilsētas no 34 valstīm, kas pārspēj visus iepriekšējos gadus. Pasākuma milzīgos panākumus atzina arī nesen rīkotās Briseles sanāksmes nedēļas (visas Eiropas sanāksmju rīkošanas nozares speciālistu konferences) apbalvošanas ceremonijā.

Cildinot šo ikgadējo pasākumu par inovatīvo pieeju un Briselei piešķirto svarīgo nozīmi valsts un starptautiskajā mērogā, 2009. gada atvērto durvju dienām piešķīra balvu „2009. gada labākais pasākums” kategorijā „Asociācijas un institucionālās sanāksmes”. Tas ir vēl lielāks stimuls nodrošināt to, lai arī šogad atvērto durvju dienas būtu panākumiem bagāts notikums.

Galīgā programma un reģistrācija tiešsaistē pieejama atvērto durvju dienu tīmekļa vietnē

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2010/index.cfm?nmenu=1&sub=100

DATUMI	PASĀKUMS	NORISES VIETA
23.–24. septembris (vēl tiks precizēts)	Romu iekļaušana – no datu apkopošanas un izvērtēšanas līdz politikai, kas pamatojas uz pierādījumiem http://ec.europa.eu/regional_policy/	Brisele (BE)
23.–24. septembris	11. Baltijas Ekonomikas forums „ES stratēģija konkurētspējīgam Baltijas jūras reģionam” http://www.conferences.lv/	Rīga (LV)
4.–7. oktobris	Atvērto durvju dienas – astotā reģioniem un pilsētām veltītā Eiropas nedēļa „2020. gada uzdevums – konkurētspēja, sadarbība un kohēzija visiem reģioniem” http://www.opendays.europa.eu/	Brisele (BE)
13.–14. oktobris	ES Baltijas jūras reģiona stratēģijas ikgadējais forums http://www.bsssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Tallina (EE)
Oktobris - novembris	Mikrofinansēšanas instrumenti http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brisele (BE)
18.–19. novembris	JESSICA un JEREMIE konference http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brisele (BE)
30. novembris – 1. decembris	URBACT ikgadējā konference	
2011. gada 31. janvāris – 1. februāris (vēl tiks precizēts)	5. kohēzijas forums	Brisele (BE)

Sīkāku informāciju par šiem pasākumiem meklējiet mūsu *Info regio* tīmekļa vietnē
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

Kādā no turpmākajiem *Panorama* numuriem mēs esam iecerējuši analizēt, kā pasaules ekonomikas krīze, kura sākās 2008. gadā, ir iedragājusi daudzas Eiropas valstis un reģionus un izraisījusi tajos strukturālo vājumu, neskatoties uz ekonomikas un sociālās attīstības līmeni. Tāpat tiks aplūkoti dažādi risinājumi, ko sniedz Eiropas kohēzijas politika, un *Panorama* aicina ikvienu izteikties un sniegt projektu piemērus par šo tēmu.

Ja vēlaties pastāstīt par interesantu darbu, kas paveikts iepriekšminētajās jomās, uzdot jautājumus vai paust viedokli par kādu no reģionālās politikas jautājumiem, lūdzu, rakstiet uz e-pasta adresi:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-034-LV-C

ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2010

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts

B.1 nodaļa – Komunikācija, informācija un attiecības ar trešajām valstīm
Raphaël Goulet

Avenue de Tervueren 41

1040 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

E-pasts: regio-info@ec.europa.eu

Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

